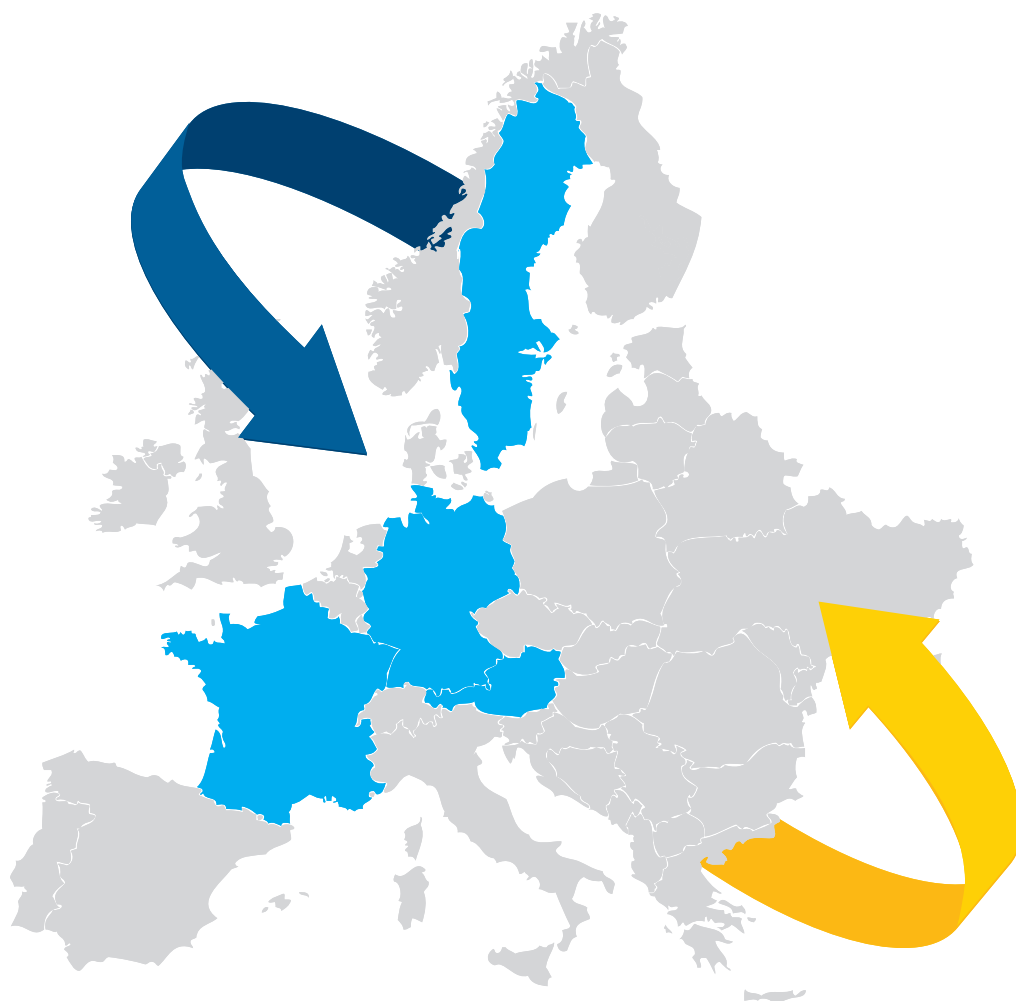

Culture et Citoyenneté Européenne pour l'Employabilité
Medborgarskap och kultur – att arbeta i ett annat europeiskt land

GUIDE

2010

Education and Culture DG

Lifelong Learning Programme

ATT ARBETA INOM
BYGG ELLER STÄD SEKTORN
I 4 EUROPEISKA LÄNDER

Ansvarstagande:

Detta projekt har finansierats med stöd från Europeiska kommissionen. För denna publikation ansvarar endast upphovsmannen, och kommissionen kan inte hållas ansvarig för användningen av informationen däri.

Grundtvig Multilateral Project n° 141 990-LLP-1-FR-GRUNDTVIG-GMP

Projekt partners:

Information om projektet och resultat: www.ccee.fr

Innehållsförteckning /

Kapitel 1. Introduktion	7
I.3 Arbetskraftsinvandring i Europa.....	8
Att arbeta inom bygg eller städ sektorn i Österrike.....	11
Kapitel II. Arbetskraftsinvandring i Österrike.....	13
Generella lagar och förordningar Speciella regler för bygg och städbranschen	13
II.1 Allmän Information	14
II.2 Integrationsavtal	15
Kapitel III. Bo och arbeta i Österrike	18
Sociala miljön. Hur gör man? Vad bör man känna till?	18
III.1 Vardagslivet.....	18
III.2 Anställning	20
III. 3 Sociala och Hälsovård	23
III.4 Vem kan hjälpa dig	24
III.4 Vem kan hjälpa dig	25
III.5 Övrig information.....	27
Kapitel IV. Byggsektorn i Österrike	29
Rekryteringsvillkor och krav. Lösningar, möjligheter, utmaningar	29
KAPITEL V. Städsektorn i Österrike	33
Rekryteringsvillkor och krav. Lösningar, möjligheter, utmaningar	33
Att arbeta inom bygg eller städ sektorn i Tyskland.....	38
KAPITEL II. Arbetskraftinvandring i Tyskland.....	40
Generella lagar och förordningar Speciella regler för bygg och städbranschen	40
II.1 Allmän information	41
II.2 Uppehållstillstånd och registrering.....	41
II.3 Medborgerliga rättigheter	41
III.4 Allmän information om den tyska arbetsmarknaden.....	42
III.5 Var finns jobben?.....	42
KAPITEL III. Att leva och arbeta i Tyskland.	43
Den sociala omgivningen. Hur gör man? Vad bör man känna till?.....	43
III.1 Vardagsliv.....	43
III.2 Arbetsmarknad.....	45
III. 3 Hälsa	45
III.4 Vem kan du få hjälp av	45
III.5 Övrig information.....	47
KAPITEL IV. Byggsektorn Tyskland.	48
Rekryteringsvillkor och krav. Lösningar. Möjligheter. Utmaningar.	48
IV.1 Hur man hittar företagen	48

IV.2 Krav på arbetsmarknaden	49
IV.3 Arbetsförhållande	49
IV.3 Hur man söker arbete	49
IV.4 Anställningsintervjun, hur man presenterar sig själv	50
KAPITEL 5. Städsektorn i Tyskland	51
Anställningsvillkor och krav. Lösningar. Möjligheter. Utmaningar.....	51
V.1 Hur man hittar företagen	51
V.2 Arbetet och nödvändiga kunskaper	51
V.3 Arbetsförhållande	52
V.4 Hur man söker arbete	52
Att arbeta inom bygg eller städ sektorn i Frankrike	56
KAPITEL II. Arbetskraftsinvandring i Frankrike	58
Generella lagar och förordningar Speciella regler för bygg och	58
Städbranschen	58
II.1 Allmän Information	60
II.2 Lokala myndigheter	60
II.3 Arbetare från andra länder.....	61
En del invandrare kan arbeta i Frankrike utan tillstånd på grund av sin nationalitet och behöver inte godkännande för att bedriva en avlönad verksamhet.....	61
Kapitel III. Att leva och arbeta i Frankrike	64
Den sociala omgivningen. Hur gör man? Vad bör man känna till?.....	64
III.1 Vardagslivet.....	64
III.2 Anställning	66
III. 3 Hälsa och social försäkring	66
III.5 Övrig information.....	67
Kapitel IV. Byggsektorn i Frankrike.....	69
Rekryteringsvillkor och krav. Lösningar, möjligheter, utmaningar.	69
IV.1 Yrkesorganisationer.....	69
IV.2 Marknadsutveckling.....	69
IV.3 Arbetskvalifikation som krävs	69
Kapitel V. Städsektorn i Frankrike.....	71
Rekryteringsvillkor och krav. Lösningar, möjligheter, utmaningar.	71
V.1 Yrkesorganisationer.....	71
V.2 Marknads utveckling.....	72
V.3 Arbetskvalifikation som krävs	72
V.4 Arbetstid.....	73
V.5 Löner.....	73
V.6 Hur man söker arbete	73
Att arbeta i bygg eller städ sektorn i Sverige.....	75
Kapitel II. Arbetskraftsinvandring i Sverige.....	77

Generella lagar och förordningar Speciella regler för bygg och städbranschen	77
II.1 Allmän information	79
II.2 Registreringsförfarande och uppehållstillstånd.....	79
II.3 Hur många som arbetar i denna bransch är överkvalificerade?	80
Kapitel III. Att leva och arbeta i Sverige	82
Den sociala omgivningen. Hur gör man? Vad bör man känna till?.....	82
III.1 Vardagslivet.....	82
III.2 Anställning	84
III. 3 Sociala och Hälsovården	84
Länkar om det svenska skolsystemet	85
III.4 Vem kan hjälpa dig	86
III.5 Övrig information.....	87
Kapitel IV. Byggsektorn i Sverige.	89
Rekryteringsvillkor och krav. Lösningar, möjligheter, utmaningar	89
IV.1 Svårigheter och lösningar relaterat till arbetsmiljön	89
IV.2 Svårigheter och lösningar relaterat till den sociala omgivningen	90
IV.3 Svårigheter och lösningar relaterat till tekniska ord	90
Kapitel V. Städsektorn i Sverige	91
Rekryteringsvillkor och krav. Lösningar, möjligheter, utmaningar	91
V.1 Svårigheter och lösningar relaterat till arbetsmiljön	91
V.2 Svårigheter och lösningar relaterat till social omgivningen.....	91
V.3 Svårigheter och lösningar relaterat till tekniska ord	92
V.4 Ett sista visdomsord	93

Kapitel 1. Introduktion

Denna guide är inte att sprida resultaten av en statistisk forskning eller en analys av invandringen i Europa, utan att tillhandahålla enkel information, anpassad till icke specialister och kunna förbereda flytten till europeiska länder eller integration

Den information som finns i denna guide talar om situationen för invandring i varje land och ger rekommendationer när det gäller administrativa förfaranden, kultur och rutiner, rättigheter och skyldigheter för invånarna, och inte minst information om arbetsmarknaden.

I.1 Information om arbetstagarnas migration i Europa

Idag inkluderar invandringen i Europa följande kategorier:

De som kommer för att hitta ett arbete eller börja ett arbete som de har blivit erbjudna; yrken som behöver arbetslivserfarenhet som kommer att vara av värde när de återvänder hem; som flyr från förföljelse och krig, det vill säga flyktingar och asylsökandestudenter från andra länder med långa utbildningar som stannar och arbetar, pensionärer som söker ett billigare och en soligare plats att bo på;

Studenter och andra människor som gör säsongarbete i andra länder, människor som ansluter sig till sina familjer, och många fler, bland annat, sorgligt nog, de som anställs eller är köpta för att användas som billig arbetskraft

Vi kunde konstatera att mycket ofta att de nyanlända har en stor okunskap om faktorerna för reglering av arbetsmarknaden, begränsningar och krav från företag och branscher, de kulturella sedvänjorna i värdlandet, liksom det minimum av språkkunskaper Denna situation förstärker risken för utnyttjandet och olagligt arbete och gör det svårt för deras samhälles, kulturella och yrkesmässiga integrering

I.2 Projekt beskrivning

CCEE Projektets syfte är att utveckla kunskap och nyckel kompetenser i syfte att förbereda invandrande arbetstagare att komma in europeiska länders arbetsmarknad genom att främja och sprida utbildningens innehåll och strategi till utbildningsorganisationer, socialarbetare, institutioner, arbetsförmedlare och migrations organisationer.

Målet med CCEE är:

1. Att utforma ett verktyg för att öka invandrares kunskaper om värdlandet hur man hanterar den sociala och kulturella miljön, branschen de kommer att arbeta i, företag, arbetslagstiftning och arbetstagarnas och företagens rättigheter och skyldigheter - de delar av kulturen som har direkt inflytande på arbetssituationen.

2. Att utveckla utbildningsmoduler som möjliggör för deltagarna att förstå och använda den specifika vokabulär och språk i arbetet för att underlätta deras integration i arbetsgrupper och deras kommunikation med kunder.

3. Implementering av utbildningsmaterial för att vara medvetna om nya regler, vara redo för jobb sök, att förstå de förväntade beteende och kunna kommunicera med andra och att kunna hantera tidsplanering i den nya kulturen, få kunskap av de olika

CCEE guide och målgrupp

I ursprungs länderna, bemanningsföretag, utbildningsföretag, institutioner och ambassader kommer att kunna ställa till förfogande för alla som är intresserade, guiden "Att arbeta i ett annat europeiskt land" och personal skulle kunna ha sensibiliserats med användning av utbildningsverktyg.

Utbildningsföretagen kommer att kunna använda ordföräds matrisen och tidsplaneringsmodulen. Dessa verktyg kan användas till invandrare i länderna som komplettering till sysselsättning, för utbildare som arbetar i föreningar/organisationer och företag och även i företag för integreringen av medborgare som arbetar i samhället.

De produkter som förväntas i slutet av projektet är:

En guide: *"Att arbeta inom bygg/anläggning eller städ sektorn i fyra europeiska länder"*, information om hur arbetet organiseras, arbetslagstiftning, rättigheter och skyldigheter för de anställda, sociala miljön, organisation och struktur i värdländerna, företag, avtal, arbetsmetoder osv.

En verktygslåda/häfte som kommer att innehålla:

- En utbildningsmodul för att lära sig specifik vokabulär som behövs för varje jobb.
- En utbildningsmodul om tidsplanering i olika arbetssituationer.

Projekt hemsida för att ge information om projektet och presentera material som har skapats.

I.3 Arbetskraftsinvandring i Europa

Inom Europeiska gemenskapen flyttar eller invandrar arbetstagare och de har bristande kunskap om faktorer kopplade till kultur, medborgarskap och anställbarhet som de måste hantera i sitt nya land Mer exakt de vet inte mycket om hur yrkessektorerna fungerar, nackdelar om arbetet och arbetsgivarens förväntningar Deras egna erfarenheter av sociala, politiska och kulturella miljöer är ofta mycket långt från den nya verklighet de kommer att behöva hantera. I övrigt har de inte det grundläggande ordförädet som behövs till de jobb de söker och kan inte planera sin tid i arbetssituationer.

Projektet fokuserar på städ och byggnadsindustrins sektorer de är identifierade att de står inför rekryteringsproblem, och som ofta anställer (eller kommer att anställa) arbetstagare som kommer från andra europeiska länder Material och verktyg som skapats inom projektet kan överföras och anpassats till andra yrkesområden och sysselsättningar.

Ett av de största problemen i hela Europa tycks vara en brist på kunskap om arbetsmarknaden i respektive länder Invandrarna vet inte hur man hittar ett (lagligt) arbete alls, eller att de inte kan hitta ett lämpligt jobb eftersom de har svårt med att få sina kvalifikationer godkända. Detta leder

till ett vanligt fenomen som kallas "brain waste", som betyder att högt kvalificerade invandrare arbetar i sektorer där ingen specialiserad utbildning eller utbildning är nödvändig, t.ex. städning eller konstruktion.

Ett annat resultat av en sådan diskriminering av invandrare på EU:s arbetsmarknad är det faktum att många invandrare tvingas acceptera olagliga anställningar och därmed inte bara skadar de mottagande ländernas ekonomier, men de är också oskyddade från alla kränkningar av deras rättigheter som arbetstagare

Språkbarriärer verkar också vara ett stort problem och rapporterades av de flesta av våra partners. De flesta av dem fann att vissa grundläggande språkkunskaper krävs i bygg och städ sektorn för att förstå enkla instruktioner och följa säkerhetsregler.

Att arbeta inom bygg eller städ sektorn i Österrike

Kapitel II. Arbetskraftsinvandring i Österrike.

Generella lagar och förordningar Speciella regler för bygg och städbranschen

FAKTA RUTA ÖSTERRIKE

Huvudstad:	Wien
Valuta:	EURO
Officiellt språk:	Tyska
Invånarantal (1:	8.355.260 (första kvartalet 2009)
Invandrare:	870.704 med utländskt medborgarskap
Area:	83.871 2km ²
Större städer:	Graz, Linz, Innsbruck, Bregenz, Salzburg, Klagenfurt, Eisenstadt
BNP:	276.9 billion Euro
BNP per invånare 2009:	33.090 Euro ³
Tids zon : Öst	GMT + 1 hour
Landsnummer:	+43
Måttenheter	Meter/Liter/Kilogram/ grader Celsius

¹ Statistik Austria (2010): Bevölkerung zu Quartalsbeginn seit 2007 nach Staatsangehörigkeit und Bundesland.
http://www.statistik.at/web_de/statistiken/bevoelkerung/bevoelkerungsstand_und_veraenderung/bevoelkerung_zu_jahres_quartalsanfang/index.html

² Statistik Austria (2010): http://www.statistik.at/web_de/services/wirtschaftsatlas_oesterreich/oesterreich_innerhalb_der_eu/index.html

³ Statistik Austria (2010): Volkswirtschaftliche Gesamtrechnung Hauptgrößen.
http://www.statistik.at/web_de/statistiken/volkswirtschaftliche_gesamtrechnungen/bruttoinlandsprodukt_und_hauptaggregate/jahresdaten/index.html

II.1 Allmän Information

Invandrare, som inte är EU/EES-medborgare, gift med en österrikare, flyktingar, diplomater, professorer och lektorer vid universitet eller ett fåtal andra undantag, omfattas av den österrikiska arbetsrätten för invandrare (Ausländerbeschäftigungsgesetz).

Lagen går hand i hand med ett kvotssystem (maximalt antal utlänningar som arbetar i Österrike) och nödvändigheten av att ansöka om ett arbetstillstånd vilket bara beviljas om inte någon österrikisk eller EU-medborgare är tillgänglig för jobbet (Lenninger, 2003: 94ff and Beratungszentrum für Migrantinnen und Migranten, 12/08 För att få laglig anställning i Österrike, ett uppehållstillstånd (Aufenthaltsbewilligung - upp till 6 månader) eller ett permanent uppehållstillstånd (Niederlassungsbewilligung - 1 år).

Den lokala Invandrar kontoren (Fremdenbehörde) är ansvarig för det administrativa distriktet (Bezirksverwaltungsbehörde). Dessa kan vara följande:

För mer information om uppehållstillståndsfrågor, kontakta inrikes myndigheten (Bundesministerium für Inneres – BM. I):

http://www.bmi.gv.at/cms/BMI_Niederlassung
eller på hemsidan www.help.gv.at.

Myndigheter

Ministries

BMI - Bundesministerium für Inneres (Federala Inrikes myndigheten)

<http://www.bmi.gv.at>

BMUKK - Bundesministerium für Unterricht, Kunst und Kultur

(Myndigheten för utbildning, konst och kultur)

www.bmukk.gv.at

BMASK – Bundesministerium für Arbeit, Soziales und Konsumentenschutz

(Myndighet för arbetsmarknaden, social frågor, konsumenträtt)

www.bmask.gv.at

II.2 Integrationsavtal

Utbildningspolitik för invandrare i Österrike verkar fokusera nästan uteslutande på tyska språk kunskaperna. Sedan 1 Jan 2006 är alla personer som har ett uppehållstillstånd skyldiga att uppfylla de så kallade "integrationsavtalet" (Integrationsvereinbarung). Det främsta syftet med integrationsavtalet är att ha vissa språk kunskaper i tyska. Utfärdandet och förlängning av ditt uppehållstillstånd (Aufenthaltstitel) kräver att du uppfyller integrations avtalet inom en period på fem år. Om du inte kan fullfölja integrationsavtalet i tid, kan du ansöka om en förlängning av denna tid hos de behöriga myndigheterna.

Förordningen påverkar alla invandrare som inte har ett EU-, EES-eller schweiziskt medborgarskap och som planerar att stanna i Österrike i mer än sex månader och har kommit till Österrike efter den 1 januari 1998. Enligt Integrationsverkets avtal ska de ovan nämnda invandrare lära sig tyska, och i synnerhet lära sig läsa och skriva på tyska för att "kunna delta i det sociala, ekonomiska och kulturella livet i Österrike" (art. 14, punkt. 1-NAG).

Integrationsverkets avtal är uppdelat i två moduler. Den första fokuserar på alphabetisation (endast vid behov), medan den andra syftar till att lära sig tyska språket inom 300 stycken 45 minuters lektioner. Systemet för integration avtalet ska främst styrkas genom ett intyg från en speciell "Integrations kurs" (se nedan) eller någon annan A2 tyska kurs. Det finns dock ingen skyldighet att delta i kursen, bara man klarar proven. Personer som påverkas av integrations avtalet, kan i vissa fall få ersättning, som antingen utfärdas från den federala regeringen (Österreichischer Integrationsfonds, OIF) eller, om de bor i Wien, från staden Wien (Magistratsabteilung 17, MA 17).

Reformen garanterar återbetalning med 50 % av kursavgiften av den andra modulen för invandrarens familjemedlemmar, om integrationsavtalet uppfylls inom två år. Dessutom om modul 1 är avslutad inom ett år, återbetalas kursavgiften i sin helhet (artikel 15, par. 1-NAG). Det gäller för dem som kom till Österrike efter den 1 januari 2007. Båda ersättningarna kan användas samtidigt (MA 35, faktablad). Alla andra invandrare, som måste uppfylla Integrationsavtalet men inte invandrar i samband med familjeåterförening eller fått sina första tillstånd att stanna i Österrike efter den 1 januari 2007, får ingen ekonomisk hjälp för att betala för kurserna och proven.

Om invandraren inte visar kunskaper i tyska språket på nivå A2 enligt den gemensam europeiska referensramen för språk inom fem år, kan påföljder tillämpas som kan leda till utvisning.

När det gäller ekonomisk ersättning för invandres inläring förutom integrations kurserna så finns det även möjlighet att få bidrag för utbildning från staten, samfund och arbetsförmedlingen (Arbeitsmarktservice, AMS).

I Wien, spelar den kommunala förvaltning 17 (integration och mångfald, MA 17) en central roll i finansieringen av tyska språkkurser för invandrare. Det är medel för olika grundläggande tyska språkkurser för särskilda målgrupper, till exempel barn, tonåringar, kvinnor, samt allmän tyska och alphabetisation kurser.

Vad mera är, den österrikiska arbetsmarknads myndigheten (Arbeiterkammer, AK) och i Wien för anställda (Wiener ArbeitnehmerInnenförderungsfonds, waff) innehåller också visst stöd för tyska språkkurser. Den förstnämnda ger en så kallad "utbildnings kupong" värt 100 € för alla anställda en gång per år, kan då användas för vissa tyska kurser. Den senare erbjuder utbildningsprogram för alla anställda i Wien. Redan avslutade kurser kan delvis finansieras, men finns en övre gräns är på 200 € (Wien.at, Deutsch lernen i Wien - Unterstützung beim Spracherwerb).

Invandrar organisationer

För alla invandrare (inkluderat ekonomiska invandrare)

Beratungszentrum für Migranten und Migrantinnen

www.migrant.at

ZEBRA – Intercultural Centre of Counselling and Therapy

<http://www.zebra.or.at>

Integrationshaus

Verein "Projekt Integrationshaus"

www.integrationshaus.at

VeBBAS - Salzburger arbeitsmarktpolitische Betreuungseinrichtung

<http://www.vebbas.at>

AlfaZentrum für MigrantInnen (Literacy Centre for Migrants)

<http://www.alfazentrum.at>

ZARA Zivilcourage und Anti-Rassismus-Arbeit

<http://www.zara.or.at>

Verein Interface GmbH

<http://www.interface.or.at/>

För ungdomar

Youth Education Centre -

Jugendbildungszentrum [JUBIZ]

Verein Volkshochschule Ottakring

<http://www.jubiz.at/aktuell.html>

För kvinnor

Peregrina Bildungs-, Beratungs- und Therapiezentrum für Immigrantinnen

www.peregrina.at

LEFÖ - Rådgivning, Utbildning och Support för invandrar kvinnor

www.lefoe.at

Miteinander Lernen – Birlikte Ögrenelim

<http://www.miteinlernen.at/>

Maiz - Autonomes Zentrum von & für Migrantinnen

För invandrare som saknar grundläggande utbildning, finns möjligheten att delta i en modul som kallas "alphabetisation" och grundläggande utbildning för ungdomar (16 år framåt) och vuxna" som finansieras av både det österrikiska ministeriet för utbildning, konst och kultur. (Bundesministerium für Unterricht, Kunst und Kultur, BMUKK) och Europeiska socialfonden (Europäischer Sozialfond, ESF). Läroplanen omfattar läsning, skrivning och grundläggande matematiska färdigheter. Studenterna kan även förbättra sin uttrycksförmåga, lära sig engelska, och förvärva grundläggande datorkunskaper (Volkshochschule Meidling, Programm Jänner bis juni 2009: 7).

För mer information om integrations frågor, besök följande organisationer som nämns här

Kapitel III. Bo och arbeta i Österrike

Sociala miljön. Hur gör man? Vad bör man känna till?

III.1 Vardagslivet

Österrikes kultur och religion

Den österrikiska kulturen kan påverka vardagslivet för invandrare som arbetar i Österrike. Till exempel, finns det traditioner som julfester som anordnas av företagen för sina anställda (oftast inte obligatoriskt).

Större delen av den österrikiska befolkningen är kristna (80 %). Det finns dock bönehus och andra organisationer, där invandrare har möjlighet att utöva sin religion. Dessutom finns det möjligheter att delta i religionsundervisning för olika religioner.

Det finns flera religiösa samfund/kyrkor i Österrike, till exempel:

- Muslimska samfundet i Österrike (Islamische Glaubensgemeinschaft in Österreich)
- Judiska samfundet i Wien (Israelitische Kultusgemeinde Wien)
- Den armeniska apostoliska kyrkan i Österrike
- Ortodoxa kyrkan (koptiska, serbiska, grekiska, bulgariska, rumänska, ryska)

Mer information:
www.kirche.at

Semester

Med både religiösa och nationella helgdagar är Österrike ett av de länder med mest betald semester (5 veckor), dessa är: Nyårsdagen, Annandag påsk, första maj, annandag pingst, Kristihimmelfärdsdagen, Maria bebådelsedagen, julafton, juldagen, annandagjul.

Dessutom, beroende på vilken federal provins du bor i, kan det finnas fler.

Förutom religiösa aspekter finns det några andra faktorer som kan påverka invandrare som bor i Österrike, de följande kapitlen ska hjälpa dig när du bor i Österrike.

Levnadskostnader

När det gäller levnadskostnader för en månad i Österrike ligger de på medel genomsnittet i Europa. Men det är svårt att uppskatta den riktiga levnads kostnaden för de beror på faktorer som livsstil, var man bor och miljön följande tabell ger en ungefärlig kostnad för en vuxen i Wien.

Boende:	400 Euros
Uppehälle:	220 Euros
Transport:	50 Euros
Rekreation:	200 Euros

Den högsta månatliga konsumtionen kan hänföras till Salzburg och Tyrolen i Burgenland den månatliga konsumtionen är den lägst.

1 liter mjölk kostar mellan 0,69 och 1 euro, 500 gram brunt bröd kostar 1,95 euro, 500 gram kornbod bröd kostar 2,20 euro, 1 kg socker kostar cirka 0,99 euro, 1 kilo mjöl kostar 1,15 euro, 1 äpplen kilo kostar cirka 2,49 euro, liter mineralvatten kostar från 0,43 euro, 1 liter apelsinjuice kostar från 0,99 euro, 1 liter Coca Cola kostar 1,19 euro, 240 gram smör kostar 1,49 euro, 0,5 liter öl kostar från 0,80 euro, 500 gram kaffe kostar från 3 euro, 1 liter vin kostar från 2,30 euro beroende på kvaliteten, en biobiljett kostar mellan 5 och 9 euro, en hamburgare kostar 1 euro, en dagstidning kostar mellan 0,50 och 1,20 euro, kollektivtrafik (enkel resa i städer) kostar mellan 1,50 och 2,20 euro, 1 liter bränsle kostar ca 1,3 euro, 1 liter diesel kostar 1,2 euro, en "äta ute" i en restaurang med soppa, varmrätt, dessert och dryck kostar från 17 euro, en T-shirt kostar från 5 - 10 euro beroende på kvaliteten, 1 jeans kostar från 20 till 70 euro beroende på kvaliteten, en kilowattimme kostar i genomsnitt 15,60 cent, en kilowattimme gas kostar i genomsnitt 5,75 cent (källa: Eures 2009).

Energi kostnader, kostnaderna för boende och även kostnader för bensin, diesel och olja har ökat de sista åren. Kostnaderna för fritids sysselsättning, hobbies, sport, boende och energi är relativt höga om man jämför med medelvärdet i EU

Boende

I allmänhet, tillhandahåller arbetsgivaren inte någon bostad (kanske inom turistnäringen) Vissa byggföretag inombyggsektorn som har arbetsplatser långt bort kan kanske erbjuda boende för en kortare period. Arbetstagarna måste själva hitta boende.

Om du letar efter boende, hittar du den viktigaste informations källa är tidningar och hemsidor som följande:

www.bazar.at
derStandard.at/immobilien
jobwohnen.at

De flesta av annonserna som finns är utsatta av fastighetsmäklare. Fastighetsmäklare sammanför hyresvärdar och hyresgäster tillsammans. Om ett hyresavtal kan ordnas, får fastighetsmäklare provision för sitt arbete. Normalt är beloppen för tre månadshyror och måste betalas av hyresgästen. Men det finns även privata lägenheter, där någon provision inte måste betalas. I vilket fall, hyresvärdar kräver en deposition på 2-3 månadshyror som återfås när hyresgästen flyttar ut.

Priserna på lägenheter varierar kraftigt beroende på län, stad och även distriktet. Under 2008 var den genomsnittliga utgifter (hyra + löpande kostnader) ungefär 401 € per lägenhet och 5,86 € per kvadratmeter. Det är viktigt att fråga vilka kostnader som ingår i hyresavtalet och om beloppen som nämns i annonsen. Ibland nämns den månatliga hyran i brutto och utan värme (gas/el), ibland är det redan inkluderat. Dessutom är det viktigt att ta reda på om lägenheten endast är för tillfällig uthyrning eller tillgänglig för en obegränsad tid. Vanligtvis finns det en tre månaders uppsägning.

Transport

Det offentliga transport systemet i Österrike är utmärkt. Österrikes tåg är bekväma, tillförlitliga och snabba. Järnvägens hemsida erbjuder heltäckande information om tidtabeller, service och

rabatter (www.oebb.at). De flesta stora städer har någon form av kollektivtrafik, däribland underjordiska system, bussar, spårvägslinjer och pendeltåg. Att ta sig runt utan bil är i allmänhet inget problem. Under nätterna är det i allmänhet begränsad eller reducerad trafik. Staden Wien, till exempel, erbjuder nattlinjer på helgerna.

Tidtabell information för dessa städer är tillgänglig på följande hemsidor:

Wien	www.wienerlinien.at
Linz	www.linzag.at/linien
Graz	www.verbundlinie.at
St. Pölten	http://www.st-poelten.gv.at/Content.Node/buergerservice/stadtentwicklung/linien_start11.php
Salzburg	www.salzburg-ag.at
Klagenfurt & Carinthia	www.kaernter-linien.at
Innsbruck	www.ivb.at
Bregenz & Vorarlberg	www.vmobil.at
Eisenstadt & Burgenland	www.suedburg.at

Kostnaden för transport varierar från olika städer. I Wien kostar en enkel biljett 1.80 Euro vid förköp och annars 2.20 Euro. Barn, hundar och cyklar kostar halva priset (0,90 euro i förköp, 1,10 på tåget). En 24-timmars-biljett kostar 5,70 euro, en 48-timmars-biljett kostar 10 euro, en 72-timmars-biljett kostar 13,60 euro. En sju dagars biljett kostar 14 euro, ett månadskort uppgår till 49,50 euro och ett årskort kostar 449 euro. Det finns speciella erbjudanden för studenter, äldre personer och barn och ungdomar (källa: www.wienerlinien.at).

För jämförelse:

I Linz kostar ett kort avstånds biljett (Mini Ticket) för vuxna (upp till 5 stationer med buss/spårvagn/tunnelbana) 0,90 cent, medan en långdistans biljett (Midi Ticket) 1,80 per enkelresa, om de köps i biljett maskin. Vid förköp, kostar det korta avståndet 0,82 cent och det långa avståndet kostar 1,60 cent per enkelresa. Med Maxi Ticket kan vuxna använda kollektivtrafiken under hela dagen. Han/hon kan ta med upp till fyra barn under 15 år gratis. Maxi biljett kostar 3,60 euro i biljettautomat och 3,27 euro i förköp. En sju dagars biljett kostar 11,70 euro, ett månadskort 37 euro och ett årskort 370 euro. Det finns speciella erbjudanden för barn, studenter, elever, lärlingar och seniorer. Ett annat erbjudande är "jobb biljett" för anställda (källa: www.linzag.at/Linien).

Referenser:

Eures (2009): Lebens- und Arbeitsbedingungen in Österreich.
<http://ec.europa.eu/eures/main.jsp?catId=8689&acro=living&lang=de&parentId=7801&countryId=AT&living=> (access 24/03/2010)

Eurofund (2005): Minimum wages in Europe.
<http://www.eurofound.europa.eu/eiro/2005/07/study/tn0507101s.htm>

gpa-djp (2009): Leitfaden durch den Paragraphendschungel 2009 – für freie DienstnehmerInnen – für WerkvertragsnehmerInnen. Wien: gpa-djp.

III.2 Anställning

Minimum lön

I Österrike regleras minimum lönen av kollektivavtal, som generellt styrs av sektors avtal. Detta innebär att i motsats till andra länder i Europeiska unionen, att Österrike inte har en lagstadgad minimilön. Vilket kollektivavtal som gäller, beror på yrke och/eller på arbetet.

En anställd inom detaljhandeln till exempel, har rätt till den minimilön som regleras i kollektivavtalet för detaljhandelns arbetstagare, medan en elektriker som arbetar i en EI-firma skall betalas minimilön reglerad i kollektivavtalet för metallindustrins sektor.

Arbetsgivaren är skyldig att dela ut en Dienstzettel vid början av sysselsättning som visar vilka kollektivavtal som gäller för anställningen.

De anställda har dessutom rätt att få löneökningar som förhandlas fram av fackföreningar varje år. De anställda kan tjäna mer än de kollektiv avtalade minimilönen, lön under kollektivavtalet är förbjudet. I sektorer där de inte finns något kollektivavtal har de anställda rätt till en "rimlig lön". Men i praktiken kan detta vara svårt att kontrollera. Det är därför viktigt att vara uppmärksam på det skriftliga avtalet. Om det inte finns något kollektivavtal, får den anställde särskilda ersättningar såsom jul bonus och semestertillägg endast om de finns en överenskommelse om detta. Kollektivavtal gäller inte fristående entreprenörer (Freie Dienst → nehmerInnen).

Innan man skriver anställningskontrakt är det viktigt att kontrollera överenskommelsen av anställningen.

Endast anställda har fullt skydd av arbetsrätten i motsats till oberoende entreprenörer eller personer som får ett "kontrakt för att producera ett arbete" (Werkvertrag). Diagrammet nedan ger en översikt av olika typer av avtal och den rättsliga grund som gäller för varje typ:

	Olika kontrakt		
	arbetstagare (Angestellte)	Oberoende entreprenör (Freie DienstnehmerInnen)	Kontrakt för att utföra ett arbete (Werkvertrag)
Avtalsenlig skyldighet	Fortsatt skyldighet	Fortsatt skyldighet	Engångsskyldighet, som är inriktat på ett konkret syfte
Innehållet i avtalet	Kontrakt med hans/hennes insatser.	En oberoende entreprenör är skyldig att leverera en tjänst som man enats om en viss eller osäker tid.	En individ med ett "kontrakt för att producera ett arbete" är skyldig att producera ett arbete eller leverans av en tjänst för pengar.
Rättslig grund	Fullständigt skydd av arbetsrätt, kollektivavtal	Allmänna civillagen (<i>Allgemein Bürgerliches Gesetzbuch (ABGB)</i>)	Allmänna civillagen (<i>Allgemein Bürgerliches Gesetzbuch (ABGB)</i>)
Tillhandahållande av tjänster	personligen	Främst personligen	Ingen personlig skyldighet, möjligheten att byta
Omfattas av direktiven	Ja! Anställda är beroende av sina arbetsgivare för arbete och därför, omfattas av direktiven arbetsgivaren.	Oberoende entreprenörer omfattas betydligt mindre av direktiven än verkliga anställda, endast <i>faktiska omständigheter i direktiven</i> är möjliga.	
Arbetstid	Fasta	Oftast fri tidsplanering	Fri tidsplanering
Arbetsplats plats	Fasta	Fritt valbara	Fritt valbara
Utrustning	Tillhandahålls av arbetsgivaren	I första hand tillhandahålls av arbetsgivaren	Tillhandahålls av <u>avtalspartnern</u>
Betalning	Minimilönen enligt allmänt avtal	Efter överenskommelse med arbetsgivaren	Efter överenskommelse med arbetsgivaren
Ekonomiskt beroende	Ja! Endast arbetsgivaren har konstant rätt till förmåner.	Nej, flera arbetsgivare kan förekomma	Nej, flera arbetsgivare kan förekomma
Risk	Arbetsgivaren bär risken för framgång eller misslyckande.	Arbetsgivaren bär risken för framgång eller misslyckande.	Entreprenör bär risken för framgång eller misslyckande.
Konkurrensklausulen	Ja		
Ansvarighet	arbetsgivare (<i>Dienstnehmerhaftpflichtgesetz</i>)	arbetsgivare (<i>Dienstnehmerhaftpflichtgesetz</i>)	entreprenör
Socialförsäkringen	Allmänna lagen om allmän försäkring	Allmänna lagen om allmän försäkring	Kommersiella lagen om allmän försäkring
Minimum lön	Minimum inkomst för arbetstagare anser de anställda vars månatliga inkomst inte överstiger för närvarande 357,74 euro (år 2009) Det har ett riktigt avtal eller ett oberoende avtal.		
Inkomst skatt	Skatt på lön	Personlig inkomst skatt	Personlig inkomst skatt
moms	Nej	Ja	Ja

Källa: gpa-djp (2009)

I motsats till de anställda har oberoende entreprenörer inte:

- Betald semester
- Sjuklön
- Övertids lön
- Kollektiv avtal och minimum lön
- 13 och 14 månadslöner
- Deltagande i förvaltningar

För mer information: <http://www.help.gv.at/Content.Node/144/Seite.1440000.html> (Information om att arbeta i Österrike på engelska)

Arbetslös

Vid arbetslöshet kan du vara berättigad till arbetslöshetsersättning, beroende på hur länge du har varit försäkrad (se nedan – kapitel "Sjukvård"). För att få rätt till dessa förmåner måste man vara registrerad hos (Arbeitsmarktservice – AMS).

Mer information:
www.ams.or.at

III. 3 Sociala och Hälsovård

Sjukvård

Alla som är lagligt anställda i Österrike omfattas av den Österrikiska sociala tryggheten (inklusive sjukförsäkring, arbetslöshetsförsäkring, pension försäkring och olycksfallsförsäkring) och får ett så kallat e-kort, som är personligt.

Således, om du vill gå till en läkare behöver du ett e-kort. E-kortet innehåller bara information om kortinnehavarens administrativa uppgifter (såsom namn, kön, försäkringsnummer), men inga medicinska uppgifter. De som inte omfattas av social tryggheten är de som arbetar mindre och har en lön på 357,74 € per månad (Geringfügigkeitsgrenze). I detta fall måste de anställda vara försäkrade på annat sätt (egen försäkring) - för mer information, kontakta social trygghets organisationer (se kapitel VI.1)

Det finns också flera läkare och/eller institutioner som erbjuder medicinsk rådgivning och/eller sjukvård på invandrarnas modersmål. För att hitta en läkare med särskilda språkkunskaper, kontakta Medical Association (Ärtekammer) i din kommun. För mer information, se kapitel VI.1, där du kan hitta kontaktuppgifter.

Vid händelse av sjukdom, måste de anställda informera sina arbetsgivare omgående om sin situation (utan onödigt dröjsmål)

Arbetsgivaren kan kräva att en läkare ger intyg på din oförmåga att arbeta. Vanligtvis krävs detta om frånvaro från arbetet överstiger fyra dagar. Som regel är datum för läkarens diagnos första datum för sjukskrivningen. De försäkrade enligt lag och deras anhöriga, liksom de som skriver in sig på egen hand, har rätt till de tjänster som sjukförsäkringssystemet har.

Barnomsorg

Det finns olika system för barnomsorg i Österrike, beroende på vilken del man bor i. I hela Österrike finns både offentliga och privata barnomsorgs institutioner. Traditionella barnomsorg institutioner

(dags) tar hand om barn i ålder 3-6. Det finns dessutom daghem för yngre barn. Det finns ingen laglig rätt till barnomsorg i Österrike.

I de flesta regioner finns det en avgift för barnomsorgen - utom för Niederösterreich där offentliga institutioner är fria från kostnader. Det finns möjligheter att få ekonomiskt stöd till barnomsorg.

På hemsidan www.help.gv.at, hittar du länkar och adresser till barnomsorgen relaterade till de olika områdena i Österrike

<http://www.help.gv.at/Content.No.de/145/Seite.1450100.html>

www.help.gv.at

III.4 Vem kan hjälpa dig

Användbara länkar:

- Omfattande information, länkar och mallar om "boende i Österrike" erbjuder hemsida Migrant.at på 11 språk. (www.migrant.at)
- De Fonds Soziales Wien erbjuder "härberge" konsulttjänster för invandrare och infödda (<http://wohnen.fsw.at/wohnungslos/tages-u-beratungszentren/wohndrehscheibe.html>)
- Help.gv.at ger en översikt över olika rådgivning och stödcentrum för invandrare. ([Http://www.help.gv.at/Content.Node/169/Seite.1694400.html](http://www.help.gv.at/Content.Node/169/Seite.1694400.html))
- Den OIF (Österreichischer Integrationsfonds) stödjer invandrare i deras sökande efter boende och erbjuder "start lägenheter" för invandrare. ([Http://www.integrationsfonds.at/betreuung/integrationszentren/integrationszentrum_wien/star_twohnungen](http://www.integrationsfonds.at/betreuung/integrationszentren/integrationszentrum_wien/star_twohnungen))
- Om du vill hitta telefonnummer i Österrike kan den här webbplatsen hjälpa <http://www.herold.at/telefonbuch/>
- Hemsidan www.help.gv.at
- Arbetsförmedlingen - AMS om du vill hitta arbete eller förlorat jobbet www.ams.or.at
- För att veta om dina rättigheter som konsument - informerar www.konsument.at/

Arbeiterkammer (Chamber of Labour)

www.arbeiterkammer.at

Österreichische Ärztekammer (medical association)

www.aerztekammer.at

Vienna Municipal Department 17 (MA 17) – Integration and Diversity

<http://www.wien.gv.at/integration/deutschlernen/mama-lernt-deutsch.html>

Vienna Municipal Department 35 (MA 35) – Migration issues

<http://www.wien.gv.at/advuew/internet/AdvPrSrv.asp?Layout=stelle&Type=K&stellecd=2006060814153715&Hlayout=personen>

MigrantInnenbeirat der Stadt Graz

<http://www.graz.at/cms/beitrag/10023588/411382>

Wiener ArbeitnehmerInnen Förderungsfonds (waff)

<http://www.waff.at/>

AMS Österreich

<http://www.ams.at/>

Hauptverband der österreichischen Sozialversicherungsträger

Social Security Institution

www.sozialversicherung.at

Utbildningsorganisationer

Berufsförderungsinstitut Österreich (BFI)

<http://www.bfi.at>

BEST Institut für berufsbezogene Weiterbildung und Personaltraining GmbH,

<http://www.best.at>

Die Wiener Volkshochschulen GmbH

<http://www.vhs.at/>

WIFI - Wirtschaftsförderungsinstitut der Wirtschaftskammer Österreich

<http://www.wifi.at>

Användbara telefon nummer

Telefonnummer för akuta
ärende:

Brandkåren 122

Polis - 133

Ambulans - 144

Konsumenträtt - 01/588 770

(Wien)

III.5 Övrig information

Att bo och arbeta i Österrike skulle kunna leda till flera problem och svårigheter för migrerande arbetstagare.

Först och främst är invandrare ofta anställda i sektorer som är säsongsmässiga (som bygg sektorn) eller i sektorer som ofta drabbas av svåra förhållande och minimala löner (som städ branschen)

Invandrare arbetar oftast i små eller medelstora företag. Detta är, bland andra faktorer, en orsak till varför de oftare drabbas av strukturella eller säsongsbunden arbetslöshet än infödda österrikare. Under 2006 var nästan en fjärdedel av alla arbetslösa i Wien utländska medborgare (Beratungszentrum für Migrantinnen und Migranten, 08/12).

Bortsett från detta finns det några andra aspekter som kan påverka invandrare som bor i Österrike:

Lågutbildade invandrare som inte talar tyska alls, ensamstående föräldrar utan socialt nätverk, unga vuxna i sociala konflikter berörs ofta av nackdelar

Först och främst måste man delta i en språkkurs, som ofta är mycket dyra, i samband med många byråkratiska hinder, etc.

Människor med andra religioner är ofta diskriminerade och motverkas (dock finns det en lag mot diskriminering i Österrike)

Olika utseende - stereotyper och fördomar mot invandrare

Vid eventuella problem i samband med din migration, vänligen kontakta någon av invandrar föreningar som nämns i kapitel VI.1. Dessa organisationer gör sitt bästa för att stödja invandrare som bor i Österrike, förse dem med all information och råd som kan vara till hjälp för att hantera olika typer av problem och svårigheter som kan uppstå i det dagliga livet i Österrike.

Språkkurser till exempel får finansiellt stöd via olika organisationer (se även kapitel II.1). Tveka inte att be om dessa typer av stöd – du har rätt till dessa förmåner! Det finns också invandrar föreningar som specialiserade på olika grupper som kvinnor eller unga invandrare (se också Kapitel VI.1).

Om du möter rasism och/eller diskriminering, se antirasistiska organisationer som Zara (se också Kapitel VI.1.). Dessutom nämns en hel del andra (t.ex. den offentliga arbetsförmedlingen, avdelningen för arbetsmarknad, kommunala avdelningar i Wien, lokala myndigheterna).

Arbetsregler och regler angående rökning eller andra (lunch/kaffe eller te) raster

Om du är en rökare, bör du fråga din arbetsgivare om arbetstagarna har möjlighet att röka på arbetsplatsen. När det gäller lunch raster och/eller kaffepauser, bör du fråga din arbetsgivare hur lång tid dessa varar. Enligt den österrikiska förordningen, har varje anställd rätt att få en lunchrast (i allmänhet omkring 30 minuter) under sin dagliga arbetstid. Detta skulle dock läggas till din totala arbetstid.

Skatter

www.bmf.gv.at/- det federala finansministeriet ger en översikt över alla skattekontor, blanketter, den senaste skattereformen och information om förmåner för personer med barn t.ex. Dessutom

en skatte guide för arbetsgivare som är en bra ordlista för de anställda också. I allmänhet bör de anställdas inkomstskatter (Lohnsteuer) betalas av arbetsgivaren direkt till skattemyndigheten. Detta bör visas de månatliga lönebesked "Lohn-/Gehaltsabrechnung" anställda får från sin arbetsgivare. Det finns dock en minimiinkomst utan inkomstskatter (2010: 11 945, - Euro)

Anställda kan - i vissa fall måste de betala skatt - "ArbeitnehmerInnenveranlagung" under påföljande år de har fått inkomst över minimilön/lön. Allmän information, regler, tidsfrister, liksom reformer kan läsas och laddas ner på följande hemsida
<https://www.bmf.gv.at/service/formulare/steuern/detail.htm?FTYP=zws>.

Österrikes federala ministerium erbjuder e-tjänster så att alla kan komma i kontakt med dem, rapportera skatt och få förklaringar

Länkar för information om det österrikiska skolsystemet

För invandrare som anländer med barn som fortfarande måste gå i skolan, kan man få hjälp på följande länkar för att veta vem du ska kontakta för hjälp och stöd eller för mer information:

Österrikes federala ministerium för utbildning, konst och kultur ansvarar för det allmänna österrikiska skolsystemet och erbjuder alla allmän information som är relevant och att veta vem du ska kontakta (<http://www.bmukk.gv.at/enfr/index.xml> är på engelska men andra språk finns också. Dessutom kan du hitta en ordlista där som visar det mesta av utbildnings relaterade termer: <http://www.bmukk.gv.at/enfr/school/glossary.htm4594.xml>

Från förbundsministeriet kan du hitta vägen till ansvariga organisationer i varje provins. I Wien, t.ex. är Stadtschulrat den offentliga organisation som ansvarar för regionala förordningar <http://www.stadtschulrat.at/>. De erbjuder en guide av Wiens skolor på <http://www.schulfuehrer.at/joomla/index.php>. Allmän information om skolan i Wien, hur man ansöker om en plats på en wiensk skola och vem du ska kontakta finns på <http://www.wien.gv.at/bildung/stadtschulrat/schulsystem/index.html>. För dem som vill studera, mer information finns på <http://www.wien.gv.at/bildung-forschung/studium/>

Information om de offentliga skolloven finns på
<http://www.bmukk.gv.at/schulen/service/schulinfo/feiertage.xml>

Jämställdhetsfrågor

Det finns fortfarande vissa skillnader i fråga om könsroller som kan påverka skola, arbete, offentliga livet etc. Speciellt invandrarkvinnor ställs ofta inför fler problem än män. Till exempel får de...

Ofta får lägre lön eller arbetar i branscher med låga löner

Drabbas oftare av arbetslöshet

Är ofta beroende av sina män

Drabbas av negativa stereotyper och/eller traditionella roll uppfattningar

Är ofta kulturellt och socialt isolerade (hemmafruar)

Kapitel IV. Byggsektorn i Österrike

Rekryteringsvillkor och krav. Lösningar, möjligheter, utmaningar

De flesta arbetstagare inom industrin i Österrike är anställda inom byggsektorn, som därmed utgör en av de viktigaste sektorerna på arbetsmarknaden för manliga arbetstagare. Andelen kvinnor som arbetar inom denna sektor är mycket låg med 5,6 % (AMS Qualifikationsbarometer: Frauen und Männer am Arbeitsmarkt).

Yrkesområden inom byggsektorn inkluderar:

- Konstruktion design
- Bygg teknik
- Vägarbete
- Vatten och avlopp

För mer information om anställning inom dessa sektorer samt en översikt över olika yrken och karriärmöjligheter se foldern "Berufliche Zukunft Weiterbildung. Bau Holz ":

http://www.ams.at/b_info/download/wbbau.pdf (på Tyska)

Grundläggande villkor och krav på arbete inom byggsektorn i Österrike regleras med hjälp av respektive kollektivavtal (Kollektivvertrag). Detta avtal reglerar arbetstagarnas intressen såsom betalning, minimilöner, bonus och ersättningar, och andra juridiska frågor.

Enligt kollektivavtalet, är arbetstiden per vecka 39 timmar för arbetstagare inom byggsektorn. Arbetstagare inom byggsektorn skulle kunna uppmanas att arbeta övertid, arbeta på söndagar eller på natten, eller att utföra skiftarbete. Semestern inkluderar 5 veckor plus 10 dagars allmänna helgdagar per år (se kapitel III.1.)

För mer information se kollektivavtalet för arbetare inom byggsektorn:

<http://www.wkw.at/docexte rn/kv/Industrie/Bau/BauArb 2003.htm> (på Tyska)

Vid eventuella problem med din anställning, kan du kontakta arbetsmarknadsverket (Arbeiterkammer) – för kontaktuppgifter, se kapitel VI.1

Ett av de viktigaste kraven – är utan tvivel - arbetstagarnas fysiska hälsa. Men människor med extra yrkesmässig och/eller kvalifikationer har mycket bättre möjligheter till sysselsättning (AMS

Qualifikationsbarometer: Arbeitsmarkttrends). Kvalifikationer avser laganda, flexibilitet, lojalitet osv. Särskilda yrkeskvalifikationer leder till bättre chanser på arbetsmarknaden kan vara kunskap om arbetsmetoder, körkort, specifik kunskap om material och produkter, och så vidare.

När det gäller sysselsättningen byggsektorn är den tillgänglig för utbildade och icke utbildade personer det finns alltid ett behov av icke-kvalificerade arbetstagare. Därför finns det inga formella krav för att komma in i byggsektorn i Österrike. Hur som helst, det finns en trend mot högre kvalifikationer och lågutbildade drabbas av arbetslöshet oftare än utbildad arbetskraft gör. På grund av den typ av byggsektorn, säsongsmässiga variationer har också en inverkan på alla arbetstagare i byggsektorn, som därmed får större risk att drabbas av arbetslöshet än arbetstagare inom andra sektorer.

http://www.ams.at/b_info/download/wbbau.pdf (på Tyska).

Det finns flera möjligheter för arbetstagare inom byggsektorn att förbättra sina färdigheter och kunskaper inom yrkesutbildningar. 72 % av företagen inom byggsektorn kompenserar kostnaderna för utbildning helt eller delvis (AMS Qualifikationsbarometer: Frauen und Männer am Arbeitsmarkt). Utbildning tillhandahålls av ett brett utbud av allmänna och arbete/branschspecifika leverantörer finns kurser i hela Österrike.

Ett urval av österrikiska utbildningsleverantörer finns i kapitel VI.1. – relevanta informationskällor. För en fullständig lista av de utbildningsanordnare, se:

<http://www.arbeiterkammer.at/online/page.php?P=29&IP=26361&AD=0&REFP=42>.

I varje fall när legalt anställda, anställs bör de få en (skriftligt eller muntligt) anställningsavtal eller åtminstone ett serviceavtal (Dienstzettel), som är en skriftlig redogörelse om de viktigaste frågor som gäller sysselsättningen. Arbetsgivaren är inte skyldig att tillhandahålla ett skriftligt anställningsavtal, men de måste erbjuda sina arbetstagare ett serviceavtal. Om din arbetsgivare inte delar ut ett sådant avtal, be om det - om nödvändigt med hjälp av ett rekommenderat brev. Om din arbetsgivare vägrar att ge dig ett serviceavtal kan man ta upp det vid arbetsdomstolen. Exempel på överenskommelse finns här:

Det Österrikiska arbetsmarknadsverket, kan hjälpa dig.
För kontaktuppgifter, se kapitel VI.

“Vem kan hjälpa dig: länkar och referenser”

Wirtschaftskammer Österreich

Geschäftsstelle Bau
A-1040 Wien, Schaumburggasse 20/8
Telefon: +43 (0)1 718 37 37 0
Email: office@bau.or.at

<http://bau.or.at>

Arbeiterkammer (Arbetsmarknadsverket)
Prinz Eugen Straße 20-22
1040 Wien

Phone. +43-1-50 16 50

www.arbeiterkammer.at

Kollektivavtal för arbetare inom byggsektorn

<http://www.wkw.at/docextern/kv/Industrie/Bau/BauArb2003.htm> (Tyska)

Folder “*Berufliche Zukunft Weiterbildung. Bau Holz*”:

http://www.ams.at/b_info/download/wbbau.pdf (Tyska)

Anställningsmöjligheter

AMS Österreich

Treustraße 35-43
1200 Wien
Phone: +43 1 33178-0
Fax: +43 1 33178-121
<http://www.ams.at/>

Hauptverband der österreichischen Sozialversicherungsträger

Social Security Institution
Kundmanngasse 21

1030 Wien
Phone: +43 1 711 32-0
Fax: +43 1 711 32-3777

E-Mail: posteingang.allgemein@hvb.sozvers.at

www.sozialversicherung.at

Specific utbildning

Bauakademie Österreich
Schaumburggasse 20
1040 Wien
Phone: 01 / 718 3737-0

E-mail: office@bauakademie.at

www.bauakademie.at

TÜV Akademie
1015 Wien, Krugerstraße 16
Tel.: 01 51407-0
Fax: 01 51407-6005
E-Mail: office@tuev.or.at

Internet: www.tuev.or.at

För en fullständig lista av utbildningssamordnare se:

http://www.ams.at/b_info/download/wbbau.pdf (Tyska).

KAPITEL V. Städsektorn i Österrike

Rekryteringsvillkor och krav. Lösningar, möjligheter, utmaningar

Många människor som arbetar inom städ branschen är inte Österrikiska medborgare
Denna sektor utgör fortfarande en synnerligen heterogen arbetsplats, där främst kvinnor arbetar.

Exempel på yrkesområden är:

- Husstädning
- Fastighetservice
- Hemhjälp
- Gaturenhållning
- Industristädning

Sysselsättnings möjligheterna är lika varierande som yrkesområdena

En hel del utländska städare är anställda av privata personer/hushåll, men det finns många andra områden för sysselsättning såsom turism, hotell och restaurangbranschen eller kontors städning.

För de flesta av dessa arbeten krävs inga formella kvalifikationer.

Eftersom städbranschen utgör en del av servicesektorn - en sektor som växer i Österrike – har även okvalificerade arbetstagare goda sysselsättningsmöjligheter. Varken arbetspraktik eller utmärkt tyska språkkunskaper krävs. Men det behövs grundläggande kunskaper i det tyska språket för att kunna kommunicera med arbetsgivaren och att förstå uppdrag.

En viktig fråga anställda måste vara medvetna om är att det finns problem när det gäller olaglig anställning i Österrike.

En del arbetsgivare vägrar att lagligen använda rengöringsmedel. Detta kan leda till en rad problem till den grad att förlusten av uppehållstillstånd. Denna typ av olaglig anställning är ofta kallad "modernt slaveri", som olagligt anställda personer i städsektorn ofta måste arbeta mycket för nästan ingen lön, och kan inte lita på alla föreskrifter.

Rättsliga bestämmelser för att arbeta i städsektorn finns i det så kallade kollektivavtalet.

Detta avtal reglerar till exempel timlön för arbetare inom städsektorn, från €6,78 till €8,41 under 2007. Arbetstagare är berättigade till särskild ersättning. Semestern inkluderar 5 veckor plus 10 dagars allmänna helgdagar per år (se kapitel III.1.).

För att säkerställa att de är en laglig anställning och en bekräftelse om social trygghet kan antingen begäras från arbetsgivaren eller eftersom alla lagligt anställda arbetstagare måste vara registrerad hos försäkringskassan när de går in i anställningsavtalet. Dessutom bör arbetsgivaren ge arbetstagarna - om inte ett rättsligt skriftligt avtal – men ett serviceavtal.

Arbetsgivaren är inte skyldig att tillhandahålla ett skriftligt anställningsavtal, men de måste erbjuda sina arbetstagare ett serviceavtal

Om din arbetsgivare inte delar ut ett sådant avtal, be om det - om nödvändigt med hjälp av ett rekommenderat brev. Om din arbetsgivare vägrar att ge dig ett serviceavtal kan man få hjälp vid arbetsdomstolen.

Ett exempel på överenskommelse finns här:

[http://www.arbeiterkammer.at/online/page.php?P=29&IP=26361&AD=0&REFP=42.](http://www.arbeiterkammer.at/online/page.php?P=29&IP=26361&AD=0&REFP=42)

Den Österrikiska arbetsmarknadsverket (Arbeiterkammer) kan hjälpa dig.
För kontaktuppgifter, se kapitel VI.1.

När det gäller arbetstiden, kräver branschen ofta flexibilitet i viss utsträckning. Även privatanställda städare är ofta fria att välja och organisera sina egna arbetstider i enlighet med arbetsgivaren, personer som arbetar inom kontorsstädning är oftast bundna till kontorstid, i många fall börjar de mycket tidigt eller mycket sent. För att vara exakt, dessa arbetstagare arbetar vanligtvis efter (eller före) ordinarie kontorstid och/eller under helger. Detsamma kan gälla för turism och hotellbranschen. Således, natt och skiftarbete samt arbete under helger och helgdagar, är vanliga inom denna sektor och kan orsaka särskilda utmaningar för städpersonalen.

"Vem kan hjälpa dig: länkar och referenser"

Arbeiterkammer (Arbeitsmarknadsverket)

Prinz Eugen Straße 20-22

1040 Wien

Phone: +43 (1) 50165 0

www.arbeiterkammer.at

Anställningsmöjligheter

AMS Österreich

Treustraße 35-43

1200 Wien

Phone: +43 1 33178-0

Fax: +43 1 33178-121

<http://www.ams.at/>

Hauptverband der österreichischen Sozialversicherungsträger

Social Security Institution

Kudmangasse 21

1030 Wien

Phone: +43 1 711 32-0

Fax: +43 1 711 32-3777

E-Mail: posteingang.allgemein@hvb.sozvers.at

www.sozialversicherung.at

Självbedömning

Efter att ha läst dessa kapitel försök besvara följande frågor:

- 1** Om du inte är Eu medborgare, kan du stanna i Österrike utan tillstånd ett år?
Ja   Nej

- 2** Stämmer det att du inte behöver något anställningsavtal när du börjar arbeta i Österrike?
Ja   Nej

- 3** När du börjar arbeta i Österrike måste du då själv ordna med sociala försäkringar?
Ja   Nej

- 4** Jag behöver inte lära mig Tyska för Engelska är andra språk i Österrike
Ja   Nej

- 5** Du har ett anställningskontrakt och arbetar heltid i städbranschen eller byggbranschen. Har du då rätt till betald semester?
Ja   Nej

- 6** Vilket är korrekt?

 För städbranschen eller byggnadsarbetare, finns det ingen officiell reglering när det gäller grundläggande arbetsvillkor och krav.

 För städbranschen eller byggnadsarbetare, finns det officiell reglering vad gäller de grundläggande arbetsvillkor och krav.

Att arbeta inom bygg eller städ sektorn i Tyskland

KAPITEL II. Arbetskraftinvandring i Tyskland.

Generella lagar och förordningar Speciella regler för bygg och städbranschen

FAKTA TYSKLAND

Huvudstad:	Berlin, 3.4 miljoner invånare
Valuta:	Euro (€)
Officiellt språk:	Tyska
Population:	82.3 miljoner invånare
Immigranter:	(antal och källa): 6.7 miljoner (2007) ⁴
Areal:	357 111,91 km ²
Större städer:	Berlin, Cologne, Hamburg, Munich
Ekonomi:	(BNP) 2,423 miljarder euro (2007)
Tidzon:	CET
Landsnummer:	+49

⁴ Ausländerzahlen 2007, Bundesamt für Migration und Flüchtlinge

II.1 Allmän information

Förbundsrepubliken Tyskland är en federal parlamentarisk demokrati med ett tvåkammar system bestående av Förbundsdagen (Bundestag) och Förbundsrådet (Bundesrat).

Förbundsdagen har sitt säte i Berlin. Vart fjärde år bestäms sammansättningen vid parlamentariska val i Förbundsdagen. Förbundsdagen utser Förbundsresident som också föreslår regeringsmedlemmar. Förbundsdagen inför också nya lagar. Om lagarna påverkar delstaterna måste dessa också godkännas av delstaternas representanter i Förbundsrådet.

Förbundsrådet består av medlemmar i delstatsregeringarna. Administrationen i Tyskland fördelas mellan delstatsregeringarna, delstaterna och lokala myndigheter. Huvuddelen av det administrativa arbetet ligger på delstaterna och de lokala myndigheterna.

II.2 Uppehållstillstånd och registrering

EU medborgare kan åka till Tyskland för att söka arbete utan att söka visum. De får ett certifikat som visar att de får vistas i landet, tillsammans med sina familjer, förutsatt att de också är EU-medborgare. De behöver alltså inte ansöka hos migrationsmyndigheten om att få stanna i landet. Däremot måste de registrera sig hos registreringsmyndigheten (Einwohnermeldeamt) inom rimlig tid från det de anlänt till Tyskland. De har dock inte rätt till socialt understöd (Arbetslöshetsersättning eller socialbidrag) när de söker arbete.

II.3 Medborgerliga rättigheter

EU medborgare har möjlighet att få anställning. De behöver inte speciella godkännanden från den officiella Arbetsförmedlingen (Bundesagentur für Arbeit). Migrationsmyndigheten kan däremot kräva att individen kan bevisa att de uppfyller kraven för rörlighet inom EU. Detta kan uppfyllas med ett anställningsbevis från en arbetsgivare.

OBS: Enligt nyligen överenskommen övergångsperiod, gäller för medborgare i EU-medlemsländerna Bulgarien, Estland, Lettland; Litauen, Polen, Rumänien, Slovakien, Slovenien, Tjeckien och Ungern att de måste ha ett arbetstillstånd. Detta arbetstillstånd måste man ansöka om direkt hos den lokala myndighet som ansvarar för arbete. Man är kvalificerad för att ta en anställning efter godkännande av Arbetsförmedlingen (Bundesagentur für Arbeit). Samma regler gäller för utfärdande av arbetstillstånd för medborgare från tredje land som vill söka arbete i Tyskland. Dock har medborgare från de nya medlemsstaterna företräde framför de från tredje land. EU medborgare som bott i Tyskland i minst fem år har rätt att fortsätta bo där, oavsett andra förutsättningar som rör den fria rörligheten inom EU. Detta gäller även make/maka och minderåriga barn. Föreläsningsmaterial för utbildning i Tyskland.

Officiella källor

Länkar till myndighetssidor & andra officiella källor

www.arbeitsagentur.de

www.bmas.de

www.auswaertiges-amt.de

III.4 Allmän information om den tyska arbetsmarknaden

Tyskland har påverkats av den internationella krisen, främst inom fastighets- och finansmarknaderna under andra halvåret 2008. Det ekonomiska uppsvinget som startade för fyra år sedan har fått ett abrupt slut. Den tyska ekonomin har sedan slutet av 2008 en återgång, och de tyska företagen ser fram emot 2009 med stor pessimism. Byggsektorn och den tunga industrin, som till största delen förutser en neråtgående trend, är särskilt oroliga. Arbetsmarknaden är likväl stabil, även om den tenderar att reagera med en viss eftersläpning. Arbetslöshetssiffrorna sjunker, så även de lediga jobben medan de som söker tillfällig socialhjälp ökar något. Tyskland har 43.2 miljoner människor i arbetsför ålder. I november 2008 var 2 988 miljoner människor utan arbete, 28 miljoner hade sysselsättning via socialförsäkringssystemet. Arbetslösheten var 7.1% (statistik från Bundesagentur für Arbeit (Arbetsförmedlingen). Tre grupper låg betydligt över dessa siffror: de över 50 år (27.4%), utrikes födda (15.7%) och ungdomar, under 25 år (9.7%).

De bästa utsikterna finns inom följande branscher: företagservice, utbildningssektorn, omsorgssektorn, den sociala sektorn och tillverkningsindustrin. Byggindustrin förutspår en minskning.

Ytterligare information om hur man får tillgång till arbetsmarknaden kan fås från Auswärtiges Amt (Migrationsmyndigheten). www.auswaertiges-amt.de

III.5 Var finns jobben?

Kompetent arbetskraft som letar arbete i Tyskland har goda möjligheter trots den ekonomiska nedgången. Statistik från Arbetsförmedlingen visar att dataexperter, säljare, restaurangkockar, logistikere, reklamfolk, försäljare och administratörer tillhör de mer eftersökta grupperna.

Det finns också efterfrågan inom hantverksyrken, framförallt elektriker och montörer. En reell efterfrågan finns också inom vården, sjuksköterskor, läkarsekreterare och massörer speciellt. Andre specialister efterfrågas också: socialarbetare, utbildare och inom äldreården.

Bibliografi:

- "A manual for Germany" Federal Government Commissioner for Migration, Refugees and Integration, 2005
- www.deutschland.de
- Mobility across Europe, Living and working in Germany, Federal Employment Office, June 2007
- Beschäftigungsbedingungen in der Gebäudereinigung-eine Analyse des Sozioökonomisch Panels, Hans Böckler Stiftung 2004
- Migration and Integration, Residence law and policy on migration and integration in Germany, Federal Ministry of the Interior

KAPITEL III. Att leva och arbeta i Tyskland. Den sociala omgivningen. Hur gör man? Vad bör man känna till?

III.1 Vardagsliv

Levnadskostnader

Vid en jämförelse av de högsta levnadskostnaderna inom EU kom Tyskland på en åttonde plats. Ett genomsnittligt tre personers hushåll betalade ca 57 euro för hushållsel per månad i januari 2006. Värmekostnader, baserat på en årlig förbrukning på 20 000 kW-timmar, kostar ca 96 euro per månad och bensinpriset varierar mellan 1.20 euro till 1.50 euro per liter.

Dagligvaror är, å andra sidan, ganska låga i Tyskland. Speciellt livsmedel som är betydligt billigare i Tyskland än i andra EU-länder, mycket tack vare många små återförsäljare och stormarknader. Momsen varierar mellan 7 % (ex böcker, grönsaker) till 19 % (ex service).

Inkomster och skatt

I Tyskland använder man ett antal olika uttryck för den lön en person får för sitt arbete: „Entgelt”, „Verdienst”, „Einkommen”, „Gehalt” och „Lohn”. Anställningskontrakten anger vanligtvis bruttolön, det behöver dock inte vara en specifik summa, det kan referera till en avtalsenlig lönegrupp. Skatt och andra avgifter dras av arbetsgivaren. Det som utbetalas är nettolönen. Brutto- och nettolön anges på lönebeskedet („Gehaltsabrechnung”).

Den genomsnittliga bruttolönen för en heltidsanställning varierar från bransch till bransch. Genomsnittslönen i köttindustrin är den lägsta och ligger på 2106 euro/månad, den högsta genomsnittslönen finns i processindustrin, petroleum, och ligger på 4190 euro/månad. Fortfarande finns skillnader mellan västra och östra Tyskland, mellan könen, kvinnor tjänar fortfarande mindre än män på jämförbara platser.

All inkomst för de som bor och arbetar i Tyskland är skattepliktig. Det tas hänsyn till den individuella levnadssituationen när man beräknar den beskattningsbara inkomsten. Denna beräkning, som administreras av kommunerna, ligger som grund för de skattetabeller som används och som gäller per kalenderår. Ensamstående betalar i förhållande mest i skatt. Ensamstående som tjänar mindre än 7664 euro per år, och gifta par som tjänar mindre än 15328 euro per år betalar ingen skatt. Inkomster över denna nivå beskattas enligt en progressiv skatteskala. Skatteskalen startar vid en årlig inkomst på 7664 euro, och är då 15 %, den ökar ganska snabbt till 24 % för att stanna av vid en årsinkomst på 12740 euro. Även vid väldigt höga inkomster är maxgränsen 42 % skatt.

Arbetsgivaren gör avdrag för skatt och betalar in detta direkt till skattekontoret för varje löneutbetalningstillfälle. Alla som har en anställning måste betala en viss del till de sociala skyddsnetten. Hälften betalas av den anställde och hälften av arbetsgivaren. Avgiften för den sociala delen är i snitt 21 % av bruttoinkomsten. Den nuvarande avgiften för återuppbyggnaden av östra Tysklands ekonomi är 5,5 %. Medlemmar i kyrkliga samfund måste också betala en kyrkoskatt på mellan 8-9 %, beroende på i vilken federal stat de bor. Statlig beskattning av religiösa samfund är en egenhet i det tyska systemet.

Vid slutet av året måste varje löntagare lämna in en skattedeclaration till skattekontoret, där även andra inkomster än lön måste deklareraras.

Boende

Den tyska bostadsmarknaden för hyresrätter är hårt reglerad, hyresgästerna har ett ordentligt skydd. Detta medför dock att det kan vara svårt för hyresvärdarna att bli av med besvärliga hyresgäster eller de som helt enkelt inte betalar sin hyra. En del hyresvärdar är därför mycket noga när de väljer hyresgäster.

Det är stor variation på priser och tillgänglighet på hyresrätter i Tyskland. I de stora städerna, främst Hamburg, München och Köln, kan hyrorna vara riktigt höga. Det är inte ovanligt att hyran motsvarar en halv månadslön. Den typ av boende som många utlänningar efterfrågar, möblerade eller delvis möblerade för korttidsboende och tillgängliga med kort varsel kan bli mycket dyra. Det är heller inte lätt att hitta lägenheter för stora familjer till rimliga kostnader.

Man kan göra jämförelser över hyreskostnader i alla städer, eller delar av städer, med hjälp av en tabell (Mietspiegel) som finns tillgänglig i kommunhusen eller hos någon hyresgästförening. Det gör det möjligt att kolla om hyrorna är i normal nivå eller om de är onormalt höga. Är de för höga kan man få hjälp av hyresgästförening eller advokat.

Hyresrätter annonseras ut i många tidningar, oftast i lördagsbilagor. Dessa annonser finns under rubriken Kleinanzeigen, se sedan bostadsdelen, Immobilienteil. Här finns hyresrätter, Vermietungen och bostadsrätter, Wohnangebote. I annonserna återfinns som regel telefonnummer för direktkontakt eller en kod som man skickar eller mailar till tidningen som sedan vidarebefordrar uppgifterna till fastighetsägaren. När man letar efter en lägenhet kan det vara bra att vända sig till det lokala bostadskontoret, Wohnungsamt. De har information om Wohnungsgesellschaften, en statlig organisation som hyr ut lägenheter.

Hyresgäster får normalt betala en depositionsavgift som en garanti för eventuella skador som kan uppstå i en lägenhet. Denna avgift är normalt 1 till 2 kallhyror och får inte överstiga 3 gånger en normal kallhyra per månad. Avgiften måste sättas in på ett räntebärande konto i en bank. Vid avflyttning får hyresgästen tillbaka avgiften inklusive ränta, under förutsättning att inga skador uppstått i lägenheten. Hyresvärdarna har rätt att dra av motsvarande för de skador som uppstått.

Transport

I Tyskland är vägnätet över 231 000 km, och av dessa är ca 12 044 km motorvägar. Vägarna är avgiftsfria utom för den tunga trafiken.

Flygförbindelser finns till och från alla delar av världen. Den inhemska flygtrafiken är bra, och inte så sällan ett billigt alternativ.

Järnvägen är också väl utbyggd, den är också den mest miljövänliga transportmetoden.

www.bahn.de

De flesta städer erbjuder ett bra kollektivtrafiknät; bussar och tunnelbana (U-bahn).

Kultur

De flesta mindre städer i Tyskland har teater, konserthus, museer och biografier. I de större städerna finns möjlighet att se bra artister och utställningar, teaterföreställningar och filmer, i den omfattningen att det kan vara svårt att välja.

All nödvändig information finns i de lokala tidningarna, eller via de lokala turistinformationerna och på hemsidorna. Många i Tyskland tillbringar sin fritid på klubbar, det finns ca 600 000 registrerade klubbar, samt ett stort antal klubbar som inte är registrerade. De mest populära klubbarna är inriktade på olika sporter.

En typisk företeelse i Tyskland är pubarna (Kneipen), där man också kan ha små utställningar, lokala band och revyer. På sommaren har man mycket uteservering av både öl och vin.

III.2 Arbetsmarknad

För de som är intresserade av att flytta till Tyskland finns bra information om landet som sådant, människorna, politik och rättssystem, arbete och socialförsäkringar och mer vardagliga saker att hitta på www.tatsachen-ueber-deutschland.de.

Portalen www.deutschland.de är också bra för dem som vill förbereda sig för att flytta till Tyskland. Här finns länkar till olika ämnen som till exempel; utbildning, kultur, sport, turism och ekonomi.

I Tyskland finns det ca 43 miljoner människor i arbetsför ålder. Enlig statistik från EURES (oktober 2009) var 3.23 miljoner människor arbetslösa, och 27.55 miljoner var beroende av socialt understöd. Servicesektorn sysselsätter flest människor i Tyskland och det är offentlig och privat service, handel och försäljning.

Tillverkningsindustrin är den näst största sektorn i Tyskland. De viktigaste branscherna inom tillverkning är stålindustrin, verkstadsindustrin, elektronikindustrin och livsmedel/tobaksindustrin.

De största tyska företagen är Daimler AG, Volkswagen AG, Siemens AG, E.on AG, Deutsche Telekom AG, Deutsche Post World Net, Metro AG, BASF AG, BMW AG, ThyssenKrupp AG and RWE AG.

Man hittar detaljerad information på EURES hemsida:
<http://ec.europa.eu/eures/home.jsp?lang=de>

Användbara telefonnummer

Nödtelefon -112
Polis -110
Ambulans - 112
Brandkåren -112
Konsumentrådgivare -
+49-030-258 00 - 0
Sociala frågor - 108

III. 3 Hälsa

Socialförsäkringar

Så snart man skrivit på ett anställningskontrakt för arbete i Tyskland måste man skaffa en sjukförsäkring för anställda. Familjemedlemmar kan med försäkras. Alla som går till ett läkarbesök måste betala en avgift på 10 euro. Vid akuta besvär får man tid hos läkare omgående, eller åtminstone samma dag. För eventuella läkemedel betalar man ett fast pris på 5 euro per recept på apoteket.

På tider utanför normala öppettider finns akutmottagningar att tillgå, antingen via besök eller via en hjälplinje på telefon (01 188 eller 01 133). De kan också berätta vilka apotek som har öppet.

III.4 Vem kan du få hjälp av

Första hjälpen

Om någon råkar ut för en olycka eller är den första personen på olycksplatsen måste de vara beredda på att ge första hjälpen (Erste Hilfe). Den personen måste också ringa polis och eller ambulans.

Om man inte gör detta eller lämnar olycksplatsen kan man bli åtalad för underlåtenhet att bistå skadade personer (unterlassene Hilfeleistung). Tyska Röda Korset (Deutsches Rotes Kreuz, DRK) har kurser i första hjälpen där man kan lära sig hur man gör i dessa situationer.

Vid nödfall

Om man är i brådskande behov av medicinsk hjälp på helger eller nätter kan man kontakta akuten eller ambulanstjänsten (Ambulanz eller Notaufnahme) på sjukhusen eller kontakta en läkare. Adresser och telefonnummer till läkare hittar man i dagstidningarna under "Notdienst" eller "Ärztlicher Notdienst", eller i telefonkatalogen.

Invandrarråd

Det finns ett råd för invandrare, "Ausländerbeirat" i varje större stad och samhälle i Tyskland. Rådet tar tillvara invandrares intressen och information om detta finns i kommunhuset eller stadshuset.

www.bundesauslaenderbeirat.de.

Integrationsutbildning

Integrationsutbildningar är statligt subventionerade utbildningar för nyanlända till Tyskland. Dessa kurser består av 600 timmar utbildning i tyska språket och 45 timmar samhällsorientering, bland annat om det tyska rättssystemet, kultur och historia. EU-medborgare har rätt att delta i dessa kurser under förutsättning att det finns platser tillgängliga.

De som deltar i denna typ av utbildning får betala 1 euro per lektionstillfälle. De som uppbär arbetslöshetsunderstöd är befriade från att betala. Man kan också delta, Tyska för Invandrare, som finns tillgänglig vid många vuxenutbildningscentra (Volkhochschule).

Integrationsutbildningarna finns också anpassade för olika målgrupper, med läs- och skrivsvårigheter, föräldrar, kvinnor och ungdomar. Målet med utbildningen är att bli godkänd på ett slutprov.

Slutprovet består av två delar:

- Prov i tyska språket (DTZ)
- Prov i orienteringsämnena

Orienteringskursen består av följande ämne:

- Det tyska rättssystemet, historia och kultur
- Rättigheter och skyldigheter i Tyskland
- Värderingar i det tyska samhället, fri religionsutövning, tolerans och lika rättigheter
- Om regionen där du bor

Språktestet (DTZ) kan göras på två nivåer, A2 eller B1. Om man klarar testet på nivå B1, och orienteringstestet har man klarat slutprovet. Man får då ett certifikat (Zertifikat Integrationskurs) som bevis på att man är klar med integrationskursen.

Slutprovet är kostnadsfritt.

III.5 Övrig information

Hjälplinjer på telefon

Om man är i akut behov av hjälp eller råd när man har problem finns det en speciell hjälplinje att tillgå dygnet runt (Telefonseelsorge). Det stöd och den hjälp man kan få är kostnadsfri, helt anonym och konfidentiell. (Jourhavande präst, jourhavande medmänniska).

Telefon: 0800-111 01 11 eller 0800-111 02 22

Internetadress:

www.telefonseelsorge.de

Bibliografi:

- "A manual for Germany" Federal Government Commissioner for Migration, Refugees and Integration, 2005
- www.deutschland.de
- Mobility across Europe, Living and working in Germany, Federal Employment Office, June 2007

Du hittar adressen till din närmaste
folkhögskola på www.vhs.de.

KAPITEL IV. Byggsektorn Tyskland. Rekruteringsvillkor och krav. Lösningar. Möjligheter. Utmaningar.

Byggnadsindustrin är en av de viktigaste branscherna i den tyska ekonomin. Trots de svårigheter branschen har för tillfället representerar man ändå över hälften av alla investeringar och ca 2 miljoner människor arbetar inom branschen.

Byggnadsindustrin är viktig, både ekonomiskt och politiskt eftersom den påverkar många andra branscher. Byggnadsindustrin, tillsammans med råmaterialindustrin är särskilt känslig för konjunktursvängningar.

IV.1 Hur man hittar företagen

Jobberbjudanden. Annonser i tidningar och på Internet

Lediga jobb annonseras på dagstidningarnas specialsidor (ofta på onsdagar och helger), vecko- och månadsmagasin och i branschtidningar. Man kan också själv annonsera under rubriken "Jobb önskas" (Stellengesuch) mot en avgift.

Det finns ett antal Internetsidor med aktuella Jobberbjudande. Arbetssökande kan Registrera på dessa sidor med sin CV.

www.aktuelle-jobs.de
www.Bau.de
www.Handwerker.Stellen.de
<http://www.jobanova.de>
www.arbeitsagentur.de

Man kan också hitta företagen i telefonkatalogen under "**Gula sidorna**".

Kontakta arbetsförmedlingen. På de lokala jobb-centerna (Agentur für Arbeit) har service för både arbetssökande och arbetsgivare, bland annat:

- Förmedla arbete och lärlingsplatser
- Ge råd till arbetsgivare och arbetssökande
- Ge råd i jobbsökandet
- Hitta arbetsplatsförlagd utbildning

Vägledning för de som är i behov av detta finns också att tillgå.

IV.2 Krav på arbetsmarknaden

För de som vill ha ett lågkvalificerat arbete (Bauhelfer) behövs ingen formell utbildning, däremot behövs grundläggande kunskaper i tyska språket för att underlätta kommunikationen på arbetsplatsen. Det underlättar också om du har en del grundläggande kunskaper från byggsektorn, till exempel som grovarbetare.

För att påbörja en anställning behövs ett arbetstillstånd (Arbeitsgenehmigung eller Arbeitserlaubnis). EU-medborgare får ett speciellt arbetstillstånd.

Alla arbetstagare behöver ett skattekort och ett personnummer. Skattekortet utfärdas av de kommunala eller regionala myndigheter där arbetstagaren är registrerad. Personnumret utfärdas av pensionsförsäkringsorganisationerna. Vid den första anställningen är det arbetsgivaren som registrerar den anställde, som får sitt personnummer och identitetskort.

IV.3 Arbetsförhållande

Anställningskontrakt

Ett anställningsavtal kan vara antingen muntligt eller skriftligt. Det är tillrådligt att få avtalet i skriftlig form i fall det skulle dyka upp några problem. Avtalet innehåller uppgifter om arbetsgivaren och arbetstagaren, uppgifter om arbetsinnehåll och omfattning, provanställning, arbetsplats, lön, semester och uppsägningsvillkor.

Arbets tid

Veckoarbetstiden är för närvarande 39 timmar enligt kollektivavtal. Tiderna kan dock variera beroende på väder. De flesta arbetar dock fler timmar, och vid bra förhållande är det inte ovanligt med veckoarbetstider på upp till 50 timmar. Det verkar också vara den mer normala arbetstiden inom byggsektorn.

Semestertiden ligger på 4 till 6 veckor beroende på sektor och arbetsgivare. Om du blir sjuk måste du ha ett sjukintyg som säger att du inte kan arbeta. Arbetsgivaren måste ha detta intyg senast på den tredje sjukdagen.

Lön

Lönen utgår antingen från kollektivavtal eller från individuell lönesättning. Arbetsgivarna betalar som regel högre löner än vad avtalen säger för kompetent arbetskraft.

I Tyskland finns ingen generell minimilön, som återfinns i andra EU-länder. Minimistandard finns bara för ett fåtal små sektorer på individuell nivå. Inom byggbranschen ligger ingångslönerna på mellan 9,63 till 11,61 euro per timme.

Svartjobben är ett problem. Om man arbetar svart blir situationen helt annorlunda. Man arbetar under betydligt sämre villkor, lägre lön och har ingen tillgång till de sociala skyddsnetten.

Lönen går normalt in på arbetstagarens konto i mitten eller slutet av månaden. Skatter och avgifter dras av arbetsgivaren, som också sköter transfereringar till de berörda instanserna.

IV.3 Hur man söker arbete

Skriftliga ansökningar består vanligen av ett personligt brev och en CV med fotografi och kopior på betyg och intyg, referenser och certifikat. Det personliga brevet är det viktigaste i ansökan och

ska inte vara längre än en A4-sida. Innehållet ska vara intressant för arbetsgivaren.

CV: t, i tabellform, ska inte vara längre än 2 A4-sidor, uppställt i omvänd kronologisk ordning och ge en bild av den personliga såväl som yrkesmässiga bakgrund man har. Ge en kort beskrivning av dina yrkeserfarenheter, beskriv dina språkkunskaper och på vilken nivå de är. Ett nytaget foto med måtten 4x6 centimeter ska vara med.

Man kan idag skicka en ansökan elektroniskt via de flesta företagens hemsidor. Ansökan via e-post görs bara i de fall det uttryckligen efterfrågas. Om man inte hittar lämpliga jobb att söka kan man skicka intresseanmälningar till de företag man vill jobba hos. Många personalavdelningar går i genom dessa innan man går ut med en annons om ett ledigt jobb.

IV.4 Anställningsintervjun, hur man presenterar sig själv

Kom inte försent! Tyskar är punktliga och att komma försent till en intervju är ingen bra start. Intervjuerna är formella och rättframma. Efter en kort introduktion startar den formella intervjun.

Svara öppet, ärligt och artigt på de frågor som ställs. **Avbryt inte!** Du kan få några fler personliga frågor än du räknat med. Arbetsgivaren har rätt att ställa vilka frågor han vill som rör den aktuella tjänsten. Om du får frågan om du är med barn har du rätt att klaga.

Kom ihåg att det vanliga sättet att tilltala någon är med "Ni" (Sie). Det används både privat och i arbetslivet. Även om grannar eller kolleger har känt varandra under en lång tid använder man ofta den artiga formen. Det mer informella "du" (Du) används mer sällan, mest ni det är nära vänner och kolleger och barn upp till de är 16 år. De äldre kan tilltala yngre med du, likaså överordnade kan tilltala underordnade med du.

www.bewerbung-tipps.com
www.jova-nova.de
www.bewerbungsdschungel.de

Viktigt

Om du blir arbetslös kan du få hjälp och information av den lokala Arbetsförmedlingen (Agentur für Arbeit) eller på Jobbcenter. Jobbcenter kan ge dig vägledning, stöd och tips i ditt jobsökande. Du måste registrera dig som arbetssökande på Arbetsförmedlingen eller Jobbcentrat så fort du får ett varselbesked, annars kan du få din arbetslöshetsersättning reducerad.

Bibliografi:

- "A manual for Germany" Federal Government Commissioner for Migration, Refugees and Integration, 2005
- www.deutschland.de
- Mobility across Europe, Living and working in Germany, Federal Employment Office, June 2007

KAPITEL 5. Städsektorn i Tyskland

Anställningsvillkor och krav. Lösningar. Möjligheter. Utmaningar.

I städsektorn är 92 % av de anställda kvinnor, 54 % av dem är över 47 år. Anställda med invandrarbakgrund är 34 %. 13 % av lokalvårdarna är organiserade i fackföreningar.

V.1 Hur man hittar företagen

- Tidningar och magasin: Jobberbudanden sätts ut i de speciella delarna i dagstidningarna (oftast onsdagar och helger), för mindre kvalificerade tjänster kan man även använda lokaltidningen.
- Rekryteringsföretag: Privata rekryteringsföretag finns i telefonkatalogens Gula Sidorna under "Arbeitsvermittlung". En del av dessa är specialiserade på vikariat, till exempel Manpower och Adecco, och kan ofta vara starten på en tillsvidareanställning
- Man kan också hitta företagen under Gula Sidorna
- Kontakta Arbetsförmedlingen

Det finns ett stort antal Internetsidor med jobberbudande. Arbetssökande kan registrera sig på dessa sidor och ange sina meriter och kompetenser.

www.aktuelle-jobs.de
[Bundesinnungsverband des Gebäudereiniger-Handwerks](http://Bundesinnungsverband_des_Gebäudereiniger-Handwerks)
DIHK
HandwerkerStellen.de
RWTextilservice
Textination
www.arbeitsagentur.de

V.2 Arbetet och nödvändiga kunskaper

Det finns många tillfällen till jobb inom städsektorn, industristädning, gatustädning, husstädning, kontorsstädning etc. Man kan vara anställd på sjukhus, restauranger, kontor eller hos private hushåll. Det behövs normalt inga formella kvalifikationer för att jobba inom städsektorn. Yrkesrelaterade språkkunskaper är dock viktigt eftersom man har mycket skrivna instruktioner, man ska kunna förstå avd de olika rengöringsmedlen innehåller och man kan ibland behöva fylla i städprotokoll.

För att påbörja en anställning behövs ett arbetstillstånd (Arbeitsgenehmigung eller Arbeitserlaubnis). EU-medborgare får ett speciellt arbetstillstånd.

Alla arbetstagare behöver ett skattekort och ett personnummer. Skattekortet utfärdas av de kommunala eller regionala myndigheterna där arbetstagaren är registrerad. Personnumret utfärdas av pensionsförsäkringsorganisationerna. Vid den första anställningen är det arbetsgivaren som registrerar den anställda, som får sitt personnummer och identitetskort.

V.3 Arbetsförhållande

Anställningskontrakt

Se kapitel IV

Arbetstider och lönevillkor

Städpersonal arbetar i snitt ca 19 timmar per vecka och deras bruttolöner ligger på ca 1000 euro i månaden, men tider och lön varierar ganska kraftigt. Man räknar med att ca 35-40 % av städpersonal får avtalsenliga löner. Män har betydligt bättre villkor inom städsektorn än kvinnor. Minimilönen för städpersonal är 6,58 euro i östra Tyskland och 8,15 euro i västra Tyskland. Arbetstiden är för det mesta förlagt utanför kontorstid, tidiga mornar, sena kvällar och helger. Semestertiden ligger på 4 till 6 veckor beroende på sektor och arbetsgivare. Om du blir sjuk måste du ha ett sjukintyg som säger att du inte kan arbeta. Arbetsgivaren måste ha detta intyg senast på den tredje sjukdagen.

V.4 Hur man söker arbete

Tyskland är ett ganska byråkratiskt land, vilket också återspeglas i hur man vill ha jobbansökningar. Man får vara beredd på att det inte enbart räcker med ett CV (curriculum vitae) och ett personligt brev, som är vanligt i många andra länder (på tyska Kurzbewerbung). I de flesta fall behöver man också: kopior på betyg från skolor och universitet, helst översatta till tyska, intyg på yrkesutbildningar, referenser från tidigare arbetsgivare och ett foto i det övre högra hörnet på CV:t.

Om man inte behöver kunskaper i det tyska språket i det jobb man söker bör ändå ansökningshandlingarna vara på tyska. Se till att du kan få hjälp med detta. Vänta en eller två veckor efter att du skickat in din ansökan innan du ringer och kollar så den kommit fram.

Checklista

1. Registrera dig i kommunen så du får ditt skattekort.
2. Öppna ett bankkonto, och lämna dessa uppgifter till din arbetsgivare.
3. När du flyttar in i ett nytt boende, glöm inte att kontakta el- och vattenbolagen, kanske du kan få hjälp med detta av din hyresvärd.
4. Köper du bil, glöm inte att registrera den hos berörd myndighet.
5. Om du behöver fast telefoni eller en internetuppkoppling kontakta Deutsche Telekom eller någon annan operator.
6. Om du har barn, var ute i god tid med att ansöka om plats på barndaghem eller skolor.
7. TV och radio är avgiftsbelagda, och du kan anmäla innehav online eller med ett formulär från GEZ (motsvarande Radiotjänst), som du hittar hos de flesta banker.

Bibliografi:

- "A manual for Germany" Federal Government Commissioner for Migration, Refugees and Integration, 2005
- www.deutschland.de
- Mobility across Europe, Living and working in Germany, Federal Employment Office, June 2007

Själv bedömning

Efter att ha läst dessa kapitel försök besvara följande frågor:

<p>1. Behöver alla Eu medborgare tillstånd för att arbeta i Tyskland?</p> <p>Ja ☐   Nej ☐</p> <p>2. Bara från Bulgarien, Estland, Lettland, Litauen, Polen, Rumänien, Slovakien, Slovenien, Tjeckien, och Ungern måste man ha arbetstillstånd</p> <p>Ja ☐   Nej ☐</p> <p>3. Var kan du hitta lediga jobb?</p> <p>a. tidningar ☐   b. posten ☐   c. arbetsförmedlingen ☐</p> <p>4. Behöver alla arbetstagare ett skattekort och ett socialt försäkringsnummer?</p> <p>Ja ☐   Nej ☐</p> <p>5. Vilken organisation svarar på frågor om skatten?</p> <p>a. ministeriet ☐   b. pensions försäkringsbolag ☐   c. regionala myndigheter ☐</p> <p>6. Städbranschen består mest av:</p> <p>a. Kvinnor ☐   b. Män ☐</p> <p>7. I vilken sektor finns de flest anställda?</p> <p>a. service sektorn ☐   b. tjänstemanna sektorn ☐</p> <p>8. Hur många timmar är en integrationskurs?</p> <p>a. 600 ☐   b. 445 ☐   c. 645 ☐</p> <p><i>Svar: 1.c, 2 a, c, 3. a, 4. c, 5a, 6 a, 7c.</i></p>
--

Att arbeta inom bygg eller städ sektorn i Frankrike

KAPITEL II. Arbetskraftsinvandring i Frankrike

Generella lagar och förordningar Speciella regler för bygg och Städbranschen

FAKTA RUTA FRANKRIKE

Huvudstad:	Paris
Valuta:	Euro
Språk:	Franska
Invånare:	64 351
Invandrare:	3 104
Area:	675 417 km ²
Större städer:	Paris Lyon Marseille Toulouse
Ekonomi: PIB	1 950 085 (miljoner) € (INSEE 2008)
Tids zon:	GMT
Landskod:	+ 33

II.1 Allmän Information

Frankrike är en parlamentisk republik. Den franska konstitutionen uppdelas av verkställande, lagstiftande och dömande makt. Den verkställande delen drivs av republikens president och regeringen.

Regeringen agerar under ledning av premiärministern, som utses av presidenten. Den bestämmer och driver landets politik. Den verkställande genomför lagar och driver den nationella politiken. Parlamentet är den lagstiftande församlingen och består av två församlingar: Nationalförsamlingen och senaten. Den ansvarar för utarbetande och antagande av lagar. Den kontrollerar även den verkställande makten.

Domstolsväsendet tillämpar en lagstiftning för att lösa tvister mellan enskilda eller mellan enskilda och staten. Rättsväsendets oberoende är av största vikt eftersom det garanterar opartiskhet.

Slutligen i konstitutionen fastställs också på det sätt de lokala myndigheterna är organiserade. Här anges respektive befogenheter för staten och lokala institutioner.

II.2 Lokala myndigheter

Frankrike är indelat i 26 regioner, 22 i Frankrike och fyra utom europeiska territorier. Varje region styrs av en regional landshövding, som företräder den myndighet i staten, och av ett regionfullmäktige, som väljs genom allmänna val, vars president har den verkställande makten.

Det regionala rådet breder och godkänner den regionala planen. Den bestämmer om på den ekonomiska utvecklingen, sociala och kulturella mål i området. Området kan bevilja vissa direkta eller indirekta stöd till företag som bidrar till regional utveckling och sysselsättning. Det kan också ingripa för att hjälpa företag i svårigheter. Området utarbetar program och åtgärder när det gäller fortbildning och utbildning.

Varje avdelning (95 departement i Frankrike) administreras av avdelningens

Landshövding, som företräder den myndigheten i staten, och av ett fullmäktige som väljs genom allmänna val, vars president har den verkställande makten.

Sedan lagen 22 juli, 1983, organiserar avdelning alla sociala tjänster, med undantag för vissa återstående till staten. Inom det medicinska området, är den avdelning som särskilt ansvarar för hälsa och sjukvård för familjer och barn. Övriga kompetensområden: vägar, utbildning, kultur. Avdelningen kan tilldela direkt stöd till ekonomisk utveckling, och lägsta inkomst för arbetslösa personer.

Varje kommun styrs av en borgmästare, hans ställföreträdare och kommunfullmäktige. De är alla valda genom allmänna val.

II.3 Arbetare från andra länder

En del invandrare kan arbeta i Frankrike utan tillstånd på grund av sin nationalitet och behöver inte godkännande för att bedriva en avlönad verksamhet.

Alltså personer som kommer från länder som tillhör Europeiska ekonomiska delen kan arbeta i Frankrike (Tyskland, Österrike, Belgien, Cypern, Danmark, Spanien, Finland, Grekland, Irland, Island, Italien, Liechtenstein, Luxemburg, Malta, Norge, Nederländerna, Portugal, England, Sverige) och undantas av tillstånd för arbete. Personer från Schweiz, Monaco, Andorra och San Marin. är också undantagna

Frankrike beslutade att helt öppna gränserna, den 1 juli 2008 och ge tillträde till arbetsmarknaden för arbetare, gäller för de 8 länder som har blivit medlemmar i den Europeiska unionen den 1 maj 2004. De berörda staterna är Estland, Lettland, Litauen, Ungern, Polen, Tjeckien, Slovenien och Slovakien (Cypern och Malta gynnades av fri tillgång till arbete vid inträdet i unionen). Är ingenting bestämt ännu för bulgariska och rumänska arbetstagare. Turkiska arbetstagare måste få ett godkännande för att få arbeta men har företräde framför icke medlemmar i den Europeiska unionen, som Norge eller Island.

I och med detta behöver inte arbetsgivaren intyg från medborgare från dessa länder. De behöver inte kontrollera med länsstyrelsen om arbetstagaren har arbetstillstånd eller ett uppehållstillstånd eller

De behöver inte heller kontrollera med länsstyrelserna om de har ett tillstånd för arbete eller ett uppehållstillstånd eller kontrollera med nationella programkontoret för mottagning från utlandet och migration (ANAEM - som blir år 2009, franska byrån för invandring och integration - OFII) rekrytering av utländsk arbetskraft.

Arbetsgivare måste naturligtvis fortsätta, att respektera andra formaliteter i samband med rekrytering av varje anställd och i synnerhet genomföra den preliminära deklARATIONEN vid rekrytering och också se till att den person, de planerar att rekrytera uppfyller anställningskraven för en anställning. Anställa utlänningar utan kontrakt utgör en form av olagligt arbete och undertrycks enligt lag. Detta brott bestraffas, främst genom böter på 15,000 € och ett fängelsestraff upp till 5 år.

Som EU-medborgare bevisar man sin nationalitet och sin identitet genom uppvisande av pass eller giltigt ID-kort.

Generella källor

<http://ec.europa.eu> information om att arbeta i Frankrike

www.insee.fr Statistik

www.pole-emploi.fr Arbetsförmedlingen

www.service-public.fr Franska Administration information

www.ofii.fr Integration kontoret

www.diplomatie.gouv.fr Invandrarverket

II.4 Tillfälliga arbetare i Frankrike

Företag vars huvudkontor ligger utanför Frankrike kan skicka sina anställda till Frankrike

I dessa fall måste de uppfylla vissa krav och tillämpa vissa bestämmelser som fastställts av den franska Code du travail (arbetsrätten) med avseende på anställda, särskilt när det gäller lön, arbetstid och arbetsvillkor. Den transnationella utstationeringen av arbetstagare, i den mening som avses i Code du travail (artiklarna L.1261-1 till L.1263-2 och R.1261-1 till R. 1264-3) och gäller i sådana fall där en arbetsgivare, som vanligtvis befinner sig utanför Frankrike och ger ett visst uppdrag till sina anställda som måste genomföras i Frankrike, med avsikten att, när uppdraget har slutförts kommer de anställda återuppta sitt arbete i det egna företaget.

Reglerna för "gränsöverskridande" arbete av arbetstagare gäller således för arbetsgivare med säte utanför Frankrike som har en del arbete att

- Tillhandahållande av tjänster: "tjänster" skall anses som verksamhet inom handel, industri eller jordbruk, naturen, hantverkare eller fria yrken, enligt ett avtal som upprättas mellan en tjänsteleverantör och en mottagare i utbyte mot ett pris som avtalats mellan dem.
- Företagsrörlighet: till exempel tillhandahållande av personal för icke-kommersiella syften mellan dotterbolag i samma företag eller avdelningar inom samma företag, för att utföra ett uppdrag eller en praktikperiod.
- Tillhandahållande av anställda för tillfälligt arbete: bemanningsföretag rekrytera arbetstagare till företag i Frankrike.
- Arbete för egen räkning, t.ex. ett bolag som bildats i utlandet som äger plantager i Frankrike har tillfälligt anställda för trädfällning.
- Innan man kan tillhandahålla tjänsten, skall arbetsgivaren skicka ett preliminärt utstationerings förklaring till "direction départementale du travail" ((lokala arbetsdirektoratet) och berätta var tjänsten skall tillhandahållas (eller den första platsen för verksamheten, om tjänsten kommer att tillhandahållas på flera platser) på franska, med rekommenderad post, fax eller e-post

Privata arbetsförmedlare

www.emploi.manpower.fr

www.triangle.fr

<http://emploi.trovit.fr>

www.adecco.fr

Officiella källor

Länkar till statliga myndigheter och
andra officiella källor

www.diplomatie.gouv.fr
www.immigration.gouv.fr
www.travail-solidarite.gouv.fr
www.interieur.gouv.fr
www.emploi.gouv.fr
www.sante-sports.gouv.fr
www.ofpra.gouv.fr

Organisationer för invandrare

www.ofii.fr
www.lacse.fr

Kapitel III. Att leva och arbeta i Frankrike

Den sociala omgivningen. Hur gör man? Vad bör man känna till?

III.1 Vardagslivet

Levnadskostnaderna beror på vilken stad du lever i. men skillnaden är störst mellan Paris och andra städer i Frankrike och mellan nord och syd.

De fem viktigaste städer är: Paris (2 193 030 invånare), Marseille (852 395), Lyon (472 330), Toulouse (439 453), Nice (348 721), Montpellier (253 712). INSEE 2009

Levnadskostnaderna i Frankrike (detta genomsnitt skiftar från en stad till en annan och beror även på produktkvaliteten)

Matkostnader

Socket (1kg) 1,6 € Potatis (1kg) 1,4 € Coca Cola (1,5 l) 1,3 € bröd 0,80 €

Mat budget är ca 250 €/månad för en person.

På restaurangen eller caféet: kaffe 2 €, öl 4 €, tillagad maträtt 12 €

Cinema 6,5 €, Nyhets tidning (1,2 €).

Transport med tunnelbana (i de större städerna): 1,6 €, 11,6 € för 10 biljetter.

Med tåg beroende avståndet till exempel Nimes Montpellier (50 km) måste du betala 9 €
Kostnaden för bensin ca 1,30 €/l

Skatter:

Inkomstskatten beräknas enligt antal aktier (gift par utan barn = 2 aktier, ogift = 1 aktier):

upp till 5852 € = 0 %

från 5 852 till 11 673: 5,50 %

från 11 673 till 25 926: 14,00 %

från 25 926 till 69 505: 30,00 %

Bostaden skatt beror på bostadsort (region och stad) och storleken på bostaden.

Hitta bostad

I allmänhet (förutom i turistnäring) tillhandahåller inte arbetsgivaren med bostad. Du måste själv hitta boende, men finns hjälp (se III 4)

Hotel priser från 30 € till 90 €/natt.

På sommar camping är priserna 10 till 20 €/natt (och det är möjligt att hyra husvagn)
Att hyra en lägenhet måste du betala 300 € till 600 €/månad (beroende staden, Paris ca 18,4 €/m² i andra städer från 10 till 15 €/m²). Du kan kontakta privata fastighetsförmedlare som annonserar i lokala tidningar etc. Men det är svårare och svårare att hyra bostäder i städer i synnerhet i södra Frankrike.

För att hitta både boende och ett arbete på samma gång krävs en stor prestation!!

Det som kan hjälpa dig, är härbärge för unga personer. Som ett tillfälligt boende, men de kan ta dig flera månader att vänta på ett eget boende. Finns för personer från 18 till 25 år (men vissa härbärgen accepterar personer från 16 år till 29 år) de tar emot unga arbetstagare, men också arbetslösa, praktikanter ...

Det finns också härbärge för äldre arbetstagare. Kan få tillträde om personen är ensam, i vanlig situation och med ett yrke och har låga inkomster. Du måste visa upp- en identitets handling – kort för social försäkringen, - ett anställningsintyg, - uppehållstillståndet och giltigt kort för personer med utländskt ursprung - lönebesked av de senast arbetade månaderna

<http://www.ufjt.org>
www.unafo.org
www.adoma.fr/

<http://www.service-public.fr>

Referenser:

INSEE www.insee.fr,

Science Po

<http://www.sciences-po.fr/portail/fr-fr/international/preparer-votre-arrivee-a-sciences-po/cout-de-la-vie-et-infos-pratiques.html>

EURES

<http://ec.europa.eu/eures/main.jsp?countryId=FR&acro=lw&lang=fr&parentId=0&catId=0&regionIdForAdvisor=&regionIdForSE=%&regionString=FR5|FR52>:

III.2 Anställning

Minimum lön i Frankrike (ändras varje år)

I juni 2009, var lägsta bruttolönen 8,82 €/tim, nettolön 6,93 €/tim (SMIC) (garanterat minsta) Det är 1 051 € i netto varje månad för 35 tim/vecka. I Frankrike lever 3,4 miljoner personer med SMIC.

För mer information se följande:

<http://www.travail-solidarite.gouv.fr/informations-pratiques,89/fiches-pratiques,91/remuneration,113/le-smic,1027.html>

Var hittar man arbete

För att hitta ett jobb, kontakta <http://www.pole-emploi.fr> – Arbetsförmedlingen eller privata förmedlare så som: www.manpower.fr, www.adecco.fr, www.adia.fr.

III. 3 Hälsa och social försäkringen

Social försäkring

Rätten till social trygghet gäller i det vanliga livet: för den som har franskt medborgarskap eller inte, varje person som är bosatt regelbundet i Frankrike och betalar bidrag till Social försäkringen har rätt till social trygghet. Så det är väldigt viktigt att ha ett lagligt arbete och som skall fastställas av arbetsgivaren. Som medborgare i Europeiska unionen har man samma behandling som franska medborgare. Du kan alltså få social trygghet. Trots det påverkar vistelsen vilken typ av social täckning du får:

- Om du är i Frankrike för en tillfällig vistelse (mindre än 3 månader), kommer endast akuta behandlingar och sjukhusvistelser att omfattas av den franska socialförsäkringslagen;
- Om du bor permanent i Frankrike, kommer hela din vård och behandling ersättas.

Varje person som är anslutna till det allmänna systemet för social trygghet har rätt till betalning av sjukvård för sig själv och familjen (barn, fru).

Den omfattar allmänna sjukdomar (CMU) och innehåller en grundläggande sjukförsäkring för alla (och särskilt människor som inte svarar upp till kriterierna) de öppnar upp rättigheter och förmåner i den sociala tryggheten och hjälper de människor vars inkomster är låga. Den omfattar allmänna sjukdomar (CMU) och ger människor med svagare inkomster som inte har tillräckligt socialt skydd.

Personer som inte har en vanlig bostad i Frankrike kan få medicinsk hjälp av staten. Socialtjänsten, föreningar och icke-vinstdrivande företag som är godkända och andra vårdinrättningar och sjukvård kan ge sitt stöd för genomförandet av nödvändiga åtgärder.

Utbildning

I Frankrike, finns förskola för barnen från 3 till 6 år och till och med ibland från 2 års ålder

Utbildning är obligatorisk i Frankrike. Det är föräldrarna, och till stor del de personer som ansvarar för barnen att den obligatoriska skolan från 6-16 års ålder fullföljs, Kan välja undervisning vid en offentlig utbildning eller privata inrättningar eller hemundervisning.

Om ditt barn inte talar franska kan de registreras i en förberedande klass (CNIL) innan man börjar i en vanlig klass. Var försiktig, CNIL finns inte överallt. Om det inte finns någon CNIL kommer

barnet att registreras i en klass som motsvarar dess åldersgrupp och ett team kommer då att åta sig att hjälpa till så bra som möjligt.

Länkar om utbildning:

<http://www.education.gouv.fr/pid4/de-la-maternelle-au-baccalaureat.html>

<http://www.ac-nancy-metz.fr/ia57/jussy/decouvrir/scolarité.htm>

http://www3.ac-clermont.fr/casnav/casnav2/NAEF/syst_educ_francais/francais.pdf

Medicinsk Hälsa och sjukvård

Om du är sjuk och din läkare har fyllt ett intyg på sjukfrånvaron (får du 70 % betalning under sjukskrivningen) Du måste göra detta inom två dagar för din sjukförsäkring av din arbetsgivare (eller hos din handläggare på arbetsförmedlingen, om du är arbetslös). Sjukförsäkringslagen har rätt att kontrollera din sjukskrivningstid. Om du får betalt, måste din arbetsgivare lämna ett intyg av din lön till sjukförsäkringen. Det officiella dokumentet kommer att möjliggöra betalning av din dagersättning, om du uppfyller villkoren för rättigheterna för detta.

III.4 Vem kan hjälpa dig

För att hitta information om dina rättigheter och om du behöver hjälp att lösa sociala problem finns "Centre Social d'Action Sociale" och icke vinstdrivande organisationer:

GISTI www.gisti.org

CIMADE www.cimade.org.

ASTI www.fasti.org

ADOMA [www.adoma.fr /](http://www.adoma.fr/)

Solidarity News www.actualitesolidarite.com/aides/etrangers.htm

III.5 Övrig information

Svårigheter

Den största svårigheten är relaterade till språkkunskaper, majoriteten av arbetsgivarna vill arbeta med människor som har grundläggande kunskaper av det franska språket för att integrera dem i ett team och för att förstå instruktioner. Utöver all information om det dagliga livet som ges på franska är det också på samma sätt på de flesta officiella webbplatser. Invandrar arbetskraft är ofta anställda inom säsongsbunden verksamhet (bygg-, jordbruk) i små och medelstora företag.

Människor med annan kultur, religion och ursprung är ofta diskriminerade men den franska lagen strider mot denna attityd.

Vid problem kan du kontakta följande organisationer se ovan CIMADE, GISTI, Asti

Lära sig det franska språket?

Se information här:

www.qualitefle.fr

www.app.tm.fr

www.fle.fr

All information (Franska) här:

<http://www.ameli.fr/>.

Användbara nummer

SOS-112

Polis - 17

Ambulans -15

Brandkåren - 18

Konsumenternas rätt - ...

Barn jour - 116

Social hjälp- 115

Kapitel IV. Byggsektorn i Frankrike. Rekryteringsvillkor och krav. Lösningar, möjligheter, utmaningar.

IV.1 Yrkesorganisationer

Inom "bygg och anläggningsbranschen" är det två olika sektorer. Å ena sidan nya bostäder eller återställande (del av hantverksföretag), och å andra sidan verksamhet som offentliga arbeten (vägar, broar, dammar, flygplatser osv.) ofta genomförs i dessa stora företag (Bouigues, Vinci osv.)

IV.2 Marknadsutveckling

Under 2009 minskade byggnationen för nya enskilda bostäder med ca 17,5 % och flerfamiljshus/lägenheter med cirka 31 %. Underhållsåtgärder eller installation förblir stabila.

Inom byggsektorn utgör reparationssektorn en nisch, och det rör i allmänhet kunder med högre levnadsstandard och bland dem är medelåldern också högre, även marknaden för luftkonditionering eller personlig säkerhet ökar. Det bör noteras att hantverksföretag lider mindre än byggsektorn som står inför en minskning av dess verksamhet.

Franska Byggnads uppskattar att de kommer bli cirka 70 000 anställningar som skapas i år särskilt yrkesgruppen murare, rörmokare.

Men många små företag har svårigheter.

På samma gång rekryterar större företag på grund av generations skiftning. Prognoserna för rekrytering beräknas att bli omkring 70 000/år

I offentliga arbetsområde har aktiviteterna minskat med ca 10 % men detta har främst inverkan på tillfällig rekrytering (- 30 %) och permanenta arbetare (- 0,7 %).

Endast 6 % av företagen anser att de hade svårigheter på grund av otillräcklig arbetskraft jämfört med år 2008 då det var 31 %.

IV.3 Arbetskvalikationer som krävs

Frågan om rekrytering och integrering av ungdomar är prioriterade för yrket. Byggindustrin står inför, precis som andra sektorer, med en brist på kompetens i ett visst antal yrkes kategorier, står inför generations skifte.

Även om varje år antalet ungdomar som börjar utbildning inom byggsektorn borde vara tillräckligt för att täcka rekryteringsbehovet, men alltför många av dem fullföljer inte utbildningsprogrammet.

För att arbete inom renovering av hus behöver du inte nödvändigtvis ha behörighet, kunskapen om arbetet är tillräcklig. Men att arbeta i team och att underlätta förståelsen av instruktioner bör du ha grundläggande språk kunskaper av tekniska termer

Olagligt arbete

När det gäller marknaden för fastigheter och byggande är det viktigt att se upp med illojal konkurrens och ojämlig behandling. Trycket på priserna (dumpning) gör villkoren sämre och

sämre, orsakar problem för underleverantörer och leder till att arbetskraften är underbetalda och bristen på kvalifikationer minskar för hantverkare och företag.

Inom byggsektorn, särskilt i små eller enskilda företag finns en hel del svart arbetskraft. Under några år i Paris och andra regioner har "marknaden" av olagliga arbetare har ökat och byggandet har mycket "svart ekonomi".

Bakom det gemensamma begreppet "svarta marknaden", finns i själva verket tre sätt att öva olagligt arbete.

- Inte registrerade anställda. De anställda arbetar utan att ha blivit registrerade i Urssaf, får inte betalt för sin pension eller för sin semester och är inte försäkrade vid händelse av en olycka.
  - Dolda Timmar De uppgick till 14 miljoner euro förra året. De anställda är registrerade men inte vissa timmar oftast då övertidstimmar.
  - Den dolda sysselsättningen. Det mest svåra att kvantifiera, består i att inte all registrerar sina företag.
- Det är mycket viktigt att vara lagligt registrerad av arbetsgivaren i händelse av olycka eller sjukdom.

Kontrollerna av detta blir allt fler.

Löner

Lönerna bestäms av de professionella branscher och fackföreningar och regleras varje år beroende på prisutvecklingen. Det beror också på området (Paris och andra regioner). Den faktiskt utbetalda lönen skall beräknas enligt arbetstimmar som man arbetar i bolaget och ökas med extra (övertid, bidrag etc.). Inga löner kan vara lägre än SMIC.

En byggnadsarbetare börja med en minimilön liknande SMIC (branschövergripande garanterad minsta), men han kan dra nytta av tilläggsbidrag som är specifika för denna bransch.

Med första kvalifikationsnivå (CAP) börjar arbetstagare med ca 1,340 € i bruttolönen per månad för 35 tim/vecka och kan nå 1,940 € (med största koefficient).

Inom byggsektorn är det vanligt att arbeta fler timmar än 35 timmar och att ha mindre sysselsättning under vintersäsongen.

Var försiktig beroende på företagets storlek och på typen av byggplatsen det är möjligt att arbetaren betalas för uppgiften som ska göras och inte per timme, i allmänhet är det ett tecken på att inte arbetsgivaren registrerar arbetet!

Hur söker du ett jobb

Du kan kontakta nationella arbetsmarknadsmyndigheten (Pole Emploi) som finns i varje stad som vet vad arbetsförmedlingen erbjuder inom olika verksamhetsområden. Du kan också använda privata arbetsförmedlare som är ett bra sätt att visa sin kompetens och att kunna nå en mer hållbar sysselsättning. Dessutom kan du söka arbete ger i lokala tidningar, kontakta arbetsgivare direkt för introduktion av dig själv.

Länkar för byggsektorn och andra informationskällor (På Franska)

Franska bygg sektorn:

www.ffbatiment.fr

Portal för Byggverksamhet: www.metiers-btp.fr

Företagsnätverk: www.capeb.fr

Kapitel V. Städsektorn i Frankrike. Rekryteringsvillkor och krav. Lösningar, möjligheter, utmaningar.

V.1 Yrkesorganisationer

De professionella grenarna i städbranschen och tillhörande tjänster har olika dynamiska och fleråriga strukturer:

Förbundet för företag inom städbranschen och tillhörande tjänster (FEP) är en arbetsgivarorganisation som representerar sektorn.

Sju arbetsgivarorganisationer (sex inom området) utgör ett nätverk av FEP.

"FAF Propreté" är det godkända bolaget (OPCA) som har rätt av myndigheterna att ta emot och förvalta medel för yrkesutbildning av företagen i städbranschen.

INHNI är utbildningsföretag inom sektorn och för tillhörande tjänster.

FARE genomför utvecklingspolitiken av de professionella grenarna.

Företag i ständig utveckling (+ 106 %) cirka 10 miljarder € och anställda stiger en del (+ 55 %) 300 000 inom 17 000 företag.

Sektorn för industristädning består i första hand av små företag - 11 844 där finns 0 till 9 anställda, företag med mer än 500 anställda (1 %) utgör 47 % av omsättningen medan de med mindre än 10 anställda (78 % av företagen) utgör endast 18 % av dem.

I Paris-området finns mer än en tredjedel av verksamheten. Resten av omsättningen inom branschen fördelas huvudsakligen mellan två områden: Provence-Alpes-Cote d'Azur (PACA) och Rhône-Alpes.

De flesta anställda är lågutbildade och 74 % arbetar deltid. Behovet av anställningskontrakt inom yrket är befogat, eftersom att städning oftast inte sker under vanliga arbetstider utan när medarbetare och kunder önskar. Dessutom är fenomenet "multi arbetsgivare" ganska vanligt. Arbetsplatser finns i regel på olika platser som kräver lokal resor och på oregelbundna tider och det förklarar att bil och körkort ofta krävs.

Kännetecknande för sektorn är att arbetsuppgifterna görs inom ett område och inte ett företag. De anställda överförs från företag som förlorar kontraktet till nya bolag som erhåller arbetsuppgifterna.

Konkurrensen är mycket stor mellan små företag för att få kontrakt.

V.2 Marknads utveckling

Städningen av byggnader bör fortsätta att utvecklas eftersom hälften av detta fortfarande utförs internt. Städning av kontor och lokaler är för det mesta helt externa. Sektorer såsom hälsa, industri eller tjänster är delar som har tillväxt inom städföretag.

De flesta företag erbjuder nya tjänster och försöker alltid förbättra produkter och material för att svara bättre på efterfrågan och att vara mer effektiva (robotar, högtrycksmaskiner osv.))

Bland de nya tjänster och aktiviteter som vi kan hitta finns bland annat: hantering av rum och bekvämligheter, hantering och städning i hus, arkivering, anskaffning och enkel uppdelning av tjänster.

Samtidigt blir sökandet efter kvalificerad personal allt större och kriterier för rekrytering mer exakt.

V.3 Arbetskvalifikationer som krävs

Svårigheterna att rekrytera är ett resultat av en dålig image, löner som inte är så attraktiva och arbetstiden. Rengörings tekniker rekryteras oftast lokalt nära arbetsplatserna på grund av förskjuten arbetstid.

De olika verksamheterna för städning är i allmänhet:

- Traditionell städning: kontor, stormarknad, byggnader, industrier
- Specialiserad rengöring: hälsa (sjukhus), transporter (buss, tåg), hotell, handel och restauranger, kärnkraft.

Många företag söker professionella och kvalificerade fönsterputsare

Den första nivån av rekrytering motsvarar "agent för städning" (eller ombud för underhåll) vilket innebär utförande av enklare underhållsarbete genom att genomföra instruktioner (tid, metoder, produkter etc.). Egenskaper som behövs är: en bra presentation, punktlighet, självständighet, noggrannhet och ett minimum av läskunnighet.

Den andra nivån är "kvalificerat ombud" och den tredje är "förman".
Då är du "mellanchef" och "manager".

Klassificeringen av anställning har byggts från fyra kriterier: autonomi, initiativ, teknisk utveckling och ansvar. Stress är en allmän egenskap för jobbet.

Agent för städning (första nivån av rekrytering) klassificeras enligt tre nivåer:

Nivå 1 - utför service arbete, enkla uppgifter, lätta att genomföra. De elektroniska maskinerna är enkel att använda. Arbetar under kontroll.

Nivå 2 - Måste kunna läsa och inkludera/förstå skriftliga instruktioner, kan förstå information. Utför samma arbete som nivå 1. Kan öppna och stänga arbetsplatser ensam. Tar hand om inköp av förbrukningsartiklar och produkter.

Nivå 3 - Tar egna initiativ, lokaliserar problem och överför dessa till sin chef. Kontrollerar särskilda maskiner och verktyg. Öppnar och stänger arbetsplatsen ensam. Tar hand om inköp av förbrukningsartiklar och produkter.

V.4 Arbetstid

Anställningsavtalen är generella på deltid (20 till 30 timmar/vecka). Man arbetar i allmänhet mycket tidigt på morgonen och har kvällstider, men vissa arbetsplatser har dagtid så som affärer, industrier osv.

V.5 Löner

Ingångslönen motsvarar "minimum lön" i Frankrike, se följande:
<http://www.travail-solidarite.gouv.fr/informations-pratiques.89/fiches-pratiques.91/remuneration.113/le-smic.1027.html>

Städbranschen börja med ca 1 321 € i bruttolön för 35 h/vecka.

V.6 Hur man söker arbete

Du kan kontakta den nationella arbetsmarknadsmyndigheten (Pole Employ) som finns i varje stad som vet vad arbetsförmedlingen erbjuder inom olika verksamhetsområden

Dessutom kan du söka arbete i lokala tidningar, kontakta arbetsgivare för presentation av dig själv med ditt CV, skicka personliga brev som förklarar vad du redan gjort och om tekniker som du hanterar. I detta fall är det språkliga ordförrådet viktigt.

Försök alltid att få ett möte så att du kan förklara att du är motiverad, dina egenskaper och om dina erfarenheter inom städning. Visa att du kan göra arbetet enligt tidsplanen, föreslå att du kan prov jobba. För varje anställningsavtal föreligger en prov anställning vilket är på maximalt två månader. I slutet av denna period kan avtalet träda i kraft om det inte bryts av arbetsgivaren eller den anställde.

Själv bedömning

Efter att ha läst dessa kapitel försök besvara följande frågor:

1 Om du kommer från ett annat Europeiskt land behöver du uppehållstillstånd I Frankrike?

- 1.1 Ja 1.2 Nej 1.3 Ja om jag stannar mer än 3 månader

2 Vilken är den lagliga arbetstiden I Frankrike?

- 2.1 35 tim 2.2 40 tim 2.3 45 tim

3 Om du bor i Frankrike och arbetar får du använda social försäkringen då?

- 3.1 Bara om jag arbetar varje dag 3.2 Nej 3.3 Ja

4 Är viktigt att bli registrerad av sin arbetstagare:

- 4.1 för att få lön 4.2 i händelse av olycka eller sjukdom 4.3 för att arbeta snabbare

5 Städsektorn består av:

- 5.1 Små företag 5.2 Stora företag 5.3 Det finns lika många stora som små företag

6 Förekommer oftast när det gäller kontrakt i städ sektorn:

- 6.1 Heltids kontrakt 6.2 Deltids kontrakt 6.3 beroende på säsongen

7: I städ sektorn är första nivån av rekrytering:

- 7.1 kvalificerat ombud 7.2 ombud för städningen 7.3 förman

Svar: 122 133,42, 516 272

Att arbeta i bygg eller städ sektorn i Sverige

Kapitel II. Arbetskraftsinvandring i Sverige.

Generella lagar och förordningar Speciella regler för bygg och städbranschen

FAKTA RUTA SVERIGE

Huvudstad:	Stockholm
Valuta:	SEK
Språk:	Svenska
Invånarantal:	9,5 miljon
Invandrare (2007):	1.2 miljoner av Sveriges invånare är utrikes födda, 17,3 % av alla svenskar är antingen födda utomlands eller har två föräldrar som är födda utomlands http://www.state.gov
Area:	450,000 km ²
Större städer:	Stockholm, Malmö, Göteborg
Ekonomi:	BNP (2008 est, köpkraftsparitet): \$ 358 400 000 000. BNP (2008 officiell växelkurs): \$ 512 900 000
Tids zon:	GMT
Landsnummer:	+ 46
Måttenheter:	meter, liter, kilogram, grader Celsius

II.1 Allmän information

Det finns flera sätt för invandrare att få stöd för att komma in på svenska arbetsmarknaden.

Det allra första de flesta invandrare börjar på SFI, svenska för invandrare, där de inte bara är att lära sig svenska språket, men också för att få information om svenska arbetsmarknaden, det svenska samhället, utbildningssystemet, sjukvården, fackföreningar etc.

Andra institutioner som arbetar inom detta området är socialkontoret, att inte bara hantera sociala välfärden, men också för att understödja människor att bygga nätverk, diskussioner om utbildning och lämpligt arbete etc.

Den nationella arbetsförmedlingen också ta itu med dessa frågor för att stödja invandrare att komma närmare arbetsmarknaden, med bland annat utbildning, praktik, utbildning i att söka arbete, validering av kunskaper och utbildningar från sitt ursprungsland.

Det svenska Integrationsverket är ett annat institut som sysslar med frågor för att hjälpa invandrare i det svenska samhället, främst finansierar de olika projekt som syftar till att hjälpa invandrare att komma in på arbetsmarknaden, och göra dem förberedda för detta.

Faktorer för invandrare att hitta jobb "lätt" är, förutom språket, beroende på från vilket land de kommer, vilka sociala situationer de levde i, desto mer de liknar de svenska förhållanden desto lättare, utbildningsnivå och möjligheterna till validering beroende på hur likt dessa är svenska förhållanden.

En annan sak att ta hänsyn till är om invandraren har ett befintligt nätverk i Sverige, anhöriga som har arbete etc. Sedan finns det inom alla organisationer särskilda utbildade lärare, rådgivare, personliga rådgivare och annan personal som arbetar med invandrare i syfte att få invandraren att bli själv försörjande.

II.2 Registreringsförfarande och uppehållstillstånd

Registrera din adress hos lokala skattemyndigheten. Du hittar deras adress i telefonkatalogen under "Lokala skattemyndigheter"

Du kommer så småningom att tilldelas ett personnummer som består av ditt födelsedatum plus fyra kontrollsiffror. Om du vistas i Sverige mindre än ett år får du ett "samordningsnummer" Ditt personnummer/samordningsnummer kommer att användas i olika sammanhang i dina kontakter med olika myndigheter såsom Försäkringskassan, men viktigast när du ansöker om dokumentet "Rätt till Uppehåll som EU-medborgare" Du kan få dokumenten från Migrationsverk. Om du är säker på att vistelsen i Sverige varar i minst ett år kan du ansöka om ett "uppehållstillstånd" från det svenska Migrationsverket.

När du anländer till Sverige måste du kontakta följande myndigheter:

- ditt lokala skattekontor för adress registrering och ett personnummer.
- den svenska Försäkringskassan för information om dina sociala försäkringar
- det svenska Migrationsverket för att få ett uppehållstillstånd

Som EU-medborgare har du även andra nationella och kommunal tjänster till ditt förfogande t.ex. Arbetsförmedlingen

Se till att du har följande handlingar med dig när du kommer till Sverige

- passport
- CV (gärna översatt till svenska)
- Dokument som kan styrka ditt civilstånd

EU/EES-medborgare kan fritt bosätta sig i Sverige i upp till tre månader och kan börja arbeta före registreringen med det svenska Migrationsverket. Arbetstillstånd behövs inte. De som vill stanna längre än tre månader i Sverige måste ansöka om uppehållstillstånd.

I.3 Hur många som arbetar i denna bransch är överkvalificerade?

Det finns ingen officiell statistik tillgänglig för denna fråga, men efter intervjuer med tjänstemän från den nationella arbetsförmedlingen är det ganska tydligt att detta är ett existerande fenomen.

Eftersom invandrare med högre utbildning ofta lär sig svenska snabbare än de med lägre utbildning eller ingen formell utbildning alls, får de också bättre tillgång till arbetsmarknaden. Denna grupp av invandrare får jobb lättare än gruppen med lägre utbildning, men ofta arbeten som inte matchar deras utbildningsnivå.

Jobb i restaurang och städ sektorn är vanligt förekommande bland invandrare och ofta invandrare som är överkvalificerade. Ett av problemen är att det tar tid att få sin utbildning godkänd. Efter att de har sina intyg validerade måste de ofta studera mer, ibland flera år, om de vill stanna kvar i sitt ursprungliga yrke.

I städsektorn var den totala sysselsättningsgraden 50 602 personer år 2007 (SCB) och 25 % var invandrare (9 890 personer).

Jobb inom byggsektorn, när det hänvisas till kvalificerade arbetstillfällen, dvs. snickare, rörmokare, elektriker, där behövs det certifikat/betyg, är svårare för invandrare att få utan att göra tre års utbildning och efter det minst 1 650 arbetstimmar med översikt av en handledare.

Inom byggsektorn var den totala sysselsättningsgraden 178 780 personer år 2007 (SCB) och endast 3 % var invandrare (5 254 personer). Vi kan inte göra några slutsatser av dessa siffror om huruvida anställda invandrare inom dessa sektorer är överkvalificerade eller inte.

Vad vi vet är att det är svårare att få ett jobb inom byggsektorn utan rätt kvalifikationer och erfarenheter som nämnts ovan, medan städ sektorn är mer tillgänglig för invandrare på grund av lägre utbildningskrav.

www.eures.com
www.migrationsverket.se (Migrationsverket)
www.amv.se (Arbetsförmedlingen)
(SCB, Statistiska centralbyrån) 2007-2009
www.scb.se
Integrationsverket
www.migrationsverket.se
www.statskontoret.se

Officiella källor

**Länkar till statliga
hemsidor & andra
officiella källor**

<http://www.ekonomi.konsumentverket.se/> (Konsumentverket)

<http://www.sweden.gov.se/sb/d/11160/a/115467> Svenska regeringen

www.do.se/t/Page_613.aspx

www.sweden.se

Kapitel III. Att leva och arbeta i Sverige Den sociala omgivningen. Hur gör man? Vad bör man känna till?

III.1 Vardagslivet

Levnadskostnader

I allmänhet, tillhandahåller arbetsgivaren inte någon bostad (kanske inom turistnäringen) Vissa byggföretag inom byggsektorn som har arbetsplatser långt bort kan kanske erbjuda boende för en kortare period. Arbetstagarna måste själva hitta boende.

Levnadskostnaderna för en person som bor ensam, exklusive boendekostnader, är cirka SEK 6 900 per månad, enligt beräkningar som gjorts av Institutet för Privatekonomi. Detta täcker kostnader för mat, kläder, hygien, hälsovård, sport, bil, fritidsaktiviteter, lokala resor, försäkringar, el, telefon etc.

Transport kostnader

Buss och tåg kostnaderna varierar det beror på var Sverige du bor, men du kan alltid köpa månadskort för buss och tåg. Priserna varierar mellan 300 kronor (30 euro) till 1500 SEK (150 euro) beroende på region och hur långt du ska resa.

Om du har en bil, är kostnaden för bensin är cirka 13 kronor (1,30 euro) per liter och då har du parkering kostnader, försäkring och skatt också

Mat kostnader

If you are eating all your meal at home the average of the cost for food are 1900 SEK (190 euro) per month. Of course you have to look at the prices of the food and cook all the food at home.

We estimate that you need a minimum of SEK 7130 (710 euro) per month to live in Sweden according to the following budget:

Om du äter alla dina måltider hemma är den genomsnittliga kostnaden för livsmedel 1900 SEK (190 euro) per månad. Självklart måste du titta på priserna på livsmedel och laga all mat hemma.

De bedöms att du behöver minst 7130 SEK (710 euro) per månad för att leva i Sverige enligt följande budget:

Boende (liten lägenhet/rum)	2400
Matkostnader	2000
Kläder, försäkringar, andra kostnader	1770
Telefon/tidningar	390
Resor	400
Hälsovård/hygien	170
Totalt	7130

Hyra

Chanserna till att hitta lägenheter att hyra varierar kraftigt från region till region. I allmänhet är tillgången betydligt lägre i städerna, särskilt i stora städer, medan priserna där ligger betydligt över det svenska genomsnittet.

För att hitta en hyreslägenhet kan du annonsera i den lokala/regionala tidningen eller, om sådana finns, kontakta kommunala bostadsförmedlingar. Alternativt kan du kontakta privata bostadsbolag. Du hittar dessa i telefonkatalogen under "Bostadsföretag", eller söka på Internet på Gula Sidorna (www.gulasidorna.se) och du kan hitta olika organ för lägenheter och hus.

Köpa

Om du vill köpa ditt eget hem, bör du leta efter lämpliga objekt i de lokala/regionala tidningar eller kontakta en mäklare. Du kan också kontakta privata bostadsbolag. HSB (en bostadsrättsförening) och Riksbyggen är två av de ledande rikstäckande bostadsföretag som du hittar i telefonkatalogen. Du hittar även listor på lägenheter och hus till salu på Internet.

Bostadsrätt

Denna form av boende är ett mellanting mellan att hyra och äga ditt hem.

Det finns tre huvudtyper av bostäder i Sverige: egna hem, kooperativa bostäder och bostadsrätter. Kooperativa och bostadsrättsföreningar består vanligtvis i form av lägenheter, men ibland också ibland parhus. De flesta bostadsrättsföreningarnas bostäder är allmännyttiga bostadsföretag. Förvärv av kooperativa bostäder innebär medlemskap i en ekonomisk förening som kräver en finansiell investering. Priser för kooperativa bostäder och egna hem varierar mycket från region till region. Hyrorna är också olika beroende på läge, storlek och standard.

Lokala och nationella tidningar innehåller ofta annonser om hus och lägenheter för försäljning och uthyrning (kolla in det svenska språket webbplats [www.onlinenewspapers.com / sweden.htm](http://www.onlinenewspapers.com/sweden.htm)).

Kommuner har också information om lägenheter att hyra på sina hemsidor - ofta på engelska. t.ex. www.stockholm.se.

Se även www.bovision.se (på tyska och engelska) och www.hemnet.se (på flera språk).

III.2 Anställning

Skatt I Sverige

I Sverige betalar all fysiska personer skatt till staten och lokal skatt till den kommun de bor i. Skatten är ett skatteavdrag på lönen, har också indirekta skatter i form av moms på varor och tjänster.

Länkar om skatter I Sverige

<http://www.skatteverket.se/>

<http://sv.wikipedia.org/wiki/Skatteverket>

Hemsida skatteverket, se
Följande:
www.skatteverket.se.

Minimum lön, skatter

Inom den offentliga sektorn och staten tjänar anställda i genomsnitt 21 700 SEK (cirka 2 170 euro), och kommunalt anställda 17 400 SEK (cirka 1 740 euro) [per månad]. Sen du betalar du skatt på detta ca 33 %.

Skatteavdrag exempel:

Personer som arbetar mer än sex månader i Sverige omfattas av normala skatteregler. Skatt inkluderar sociala avgifter och i motsats till ett antal andra länder gäller detta om arbetstagaren är gift eller ogift eller har barn eller inte. Skatten på inkomst av tjänst består av kommunalskatten (som varierar mellan kommunerna, men är i genomsnitt 33 %) och statlig skatt. Statlig skatt dras endast av den del av inkomsten som överstiger 340 900 kronor per år. Skatten är 20 % upp till SEK 507 100 per år, och 25 % för lön över detta. (Budgetåret 2008).

Var hittar jag jobb

För att hitta ett jobb så kan du kontakta <http://www.Amv.se> - Arbetsförmedlingen eller privata arbetsförmedlare, till exempel - www.jobsverige.se, www.manpower.se, www.stepstone.se, www.jobssafari.se

III. 3 Sociala och Hälsovården

Skolsystemet i Sverige

Barn mellan 1-5 år är garanterade en plats på offentligt I åldern 6 och 16 går barnen i grundskolan Efter att ha avslutat årskurs 9, fortsätter ca 90 % av studenterna med treårigt gymnasieskola, vilket kan leda till både ett jobb eller behörighet till universitetet. Skolan finansieras till stor del genom skatter.

Länkar om det svenska skolsystemet

Utbildning i Sverige

http://en.wikipedia.org/wiki/Education_in_Sweden

<http://skolnet.skolverket.se/polopoly/utbsys-eng/>

<http://www.skolverket.se/sb/d/368>

En webbplats som drivs av det svenska Skolverket som innehåller virtuell

yrkesvägledningsverktyg och ett särskilt avsnitt för yrkesvägledare:

www.utbildningsinfo.se

Youth Skills Sweden

<http://www.yss.se/start>

Hälsa, rättigheter

För att omfattas av eller ha rätt till sociala förmåner via försäkringskassan måste du i regel antingen vara bosatt i Sverige eller arbeta här. Exempel på bosättningsbaserade förmåner är barnbidrag, bostadsbidrag och en ersättning för sjukvårdskostnader. Om du arbetar i Sverige är du försäkrad om du inte skulle kunna arbeta pga. sjukdom de är förmåner som omfattar sjukpenning och rehabilitering ersättning.

Sjukvård

Patientavgifter för besök hos en läkare som arbetar inom den offentliga sjukvården varierar vanligtvis mellan 120 kronor (12 euro) till 300 kronor (30 euro). I vissa län är medicinsk vård för barn gratis. När du köper medicin du får rabatt. Ytterligare rabatter ges till dem som överstiger en årlig kostnadsgräns.

Sjukfrånvaro

Ingen lön eller sjukpenning betalas ut för de två första dagarna du är sjuk. Arbetsgivaren betalar för de första två veckorna av sjukfrånvaron. Du kan vara berättigad till förmåner vid sjukdom om du har varit sjuk i mer än två veckor och inte längre får sjuklön från din arbetsgivare. Som regel uppgår både sjuklön och sjukpenning till 80 % av lönen (upp till en viss gräns), och är skattskyldiga för inkomst. I de flesta fall krävs ett läkarintyg för mer än 7 dagars sjukfrånvaro

Tandvård

Tandvård är gratis upp till och med 19 års ålder. Efter detta måste du betala en del eller hela kostnaden för tandvård själv. De regler som gäller för svenska tandvården har reformerats om den 1 juli 2008, och information om dessa förändringar finns på www.fk.se.

Människor från andra länder bör se till att de till fullo förstår deras situation när det gäller socialförsäkringen. Observera att arbetslöshetsersättning inte omfattas av den svenska socialförsäkringen. Mer information på andra språk finns på www.fk.se/sprak.

**Användbara telefon
nummer**

SOS -112
Polis - 112
Ambulans- 112
Brandkåren -112
Konsumenternas
rättigheter – 0771-
42 33 00
Barnjouren – 116 111

III.4 Vem kan hjälpa dig

Arbetsförmedlingen har i uppdrag att se till att arbetssökande och arbetsgivare når varandra. Att arbetssökande kommer att få det stöd de behöver för att snabbt hitta ett arbete och att arbetsgivaren kommer att få tillräckligt kvalificerade arbetssökande.

Sverige har även många privata arbetsförmedlare som kan hjälpa dig att hitta ett jobb.

SFI, svenska för invandrare, här kan du dig det svenska språket, och även få information om svenska arbetsmarknaden, det svenska samhället, utbildningssystem, sjukvård, fackföreningar etc.

Kontakter är mycket viktiga - många människor får ett jobb genom kontakter, många hittar arbete genom att prata med sina vänner och bekanta. Berätta för folk du känner att du söker ett jobb.

Andra institutioner som arbetar inom detta område är socialkontoret, de hanterar inte bara den sociala välfärden, utan stödjer personer för att bygga nätverk, har diskussioner om utbildning och lämpliga arbeten osv.

III.5 Övrig information

Svårigheter som invandrare kan

Observera att nästan alla arbetsbeskrivningar på www.arbetsformedlingen.se och andra platser som nämns ovan är på svenska. De flesta arbetsgivare påpekar att åtminstone grundläggande kunskaper i språket krävs. Anledningen som anges är oftast att de anställda måste kunna följa säkerhetsbestämmelserna på arbetet samt kommunicera med arbetsgivaren, kollegor och kunder.

Ungdomar

Minderåriga får ingå anställningsavtal trots att de inte har uppnått myndig ålder. Det finns dock vissa begränsningar för anställning av minderåriga. Personer under 16 år får inte arbeta enligt lagen. Detsamma gäller för personer över 16 år som inte har slutfört en 9-årig grundskoleutbildning. En minderårig som är 13 år eller äldre får utföra vissa enstaka arbete, under förutsättning att arbetet inte är skadligt för hans eller hennes hälsa, utveckling eller utbildning.

Det finns särskilda nationella arbetsmarknadsprogram som skall stimulera till anställning av ungdomar över 18 år. Dessa program handläggs av kommunerna i nära samarbete med de lokala arbetsförmedlingarna.

Kvinnor

Det finns ingen anställning som gäller enbart för kvinnor. Enligt den svenska föräldraledighetslagen från 1995 samma föräldraledighet regler gäller för både kvinnor och män.

En kvinna som har ett fysiskt krävande arbete, som hon inte kan utföra på grund av graviditet, kan begära att bli omplacerad. Om detta inte är möjligt, eller om det finns risker i arbetsmiljön, kan hon ha rätt till havandeskapspenning från 60 dagar före beräknad förlossning.

Mamman har också alltid rätt till föräldraledighet i samband med barnets födelse. Denna ledighet kan starta upp till sju veckor före beräknat förlossningsdatum och upphöra upp till sju veckor efter förlossningen. Kvinnliga arbetstagare har också rätt till amningsledighet.

Äktenskap

För att få gifta sig i Sverige måste du vara minst 18 år, ogift eller skild och inte vara en nära släkting till den person du skall gifta dig med. Vigseln kan vara kyrklig eller borgerlig. Ett dokument som intygar att det inte finns några hinder för äktenskap krävs också.

I Sverige kan ett ogift par leva tillsammans i ett samboförhållande, som på många sätt liknar ett äktenskap. En särskild lag, sambolagen, reglerar dessa förhållanden i fråga om barn och gemensamma ägodelar för den händelse att förhållandet skulle ta slut. Denna lag gäller även för liknande homosexuella förhållanden. I Sverige kan homosexuella par registrera sitt partnerskap. I lag är partnerskap i princip likvärdigt med ett äktenskap, med ett fåtal undantag.

Övriga saker att tänka på

Tänk på att livsstil, seder, utbildnings metoder och standard i andra länder kan vara väldigt annorlunda mot det du är van vid hemifrån, och du kan känna dig i underläge om du inte talar

språket. De lagar som reglerar person och affärsförbindelser, fackföreningar, trafik, personlig frihet, resor, köp och försäljning, etc., kan vara helt annorlunda än vad du är van vid.

Alla kommuner i Sverige har offentliga bibliotek med utbildade bibliotekarier. Det kostar ingenting att låna böcker.

Till exempel är det typiskt i Sverige att på arbetsplatserna har så kallade "platta organisationer", att ha så få beslutsnivåer som möjligt. En annan sak värt att notera är reformen av den svenska du formen, i de allra flesta fall tilltalar man varandra som "du", som också har en påverkan på relationen med chef/medarbetare.

I Sverige har var och en rättighet att få tillgång till naturen som kallas "Allemansrätten". Detta ger dig rätt gå över andra personers mark (om den inte är odlad) eller vatten, fiska utmed kusten, att bo i ett tält för en natt utom synhåll för andra byggnader samt plocka bär, svamp och icke-fridlysta blommor. Däremot får du inte slänga skräp i naturen, jaga, fiska i sjöar utan tillstånd, störa djur eller fåglar, röra fågelägg eller fågelungar, röra något som växer på odlad mark eller elda så att elden kan spridas eller på en berghäll.

Om du vill bo i ett tält för mer än en natt på samma ställe, måste du fråga markägaren om lov.

Populära idrotter är fotboll, handboll, ishockey, tennis, skidåkning och golf.

Medel temperatur

	JANUARI	JULI
Malmö	+31.6°F (-0.2°C)	62.2°F (+16.8°C)
Stockholm	+27.0°F (-2.8°C)	63.0°F (+17.2°C)
Kiruna	+3.2°F (-16.0°C)	55.0°F (+12.8°C)

Dagsljus

	JANUARI	JULI
Malmö	7 timmar	17 timmar
Stockholm	6 timmar	18 timmar
Kiruna	0 timmar	24 timmar

Om du blir inbjuden på middag hos en svensk familj finns det en liten etikett regel att komma i håg.

Kom bara ihåg att säga tack - tack! Svenskarna gör det hela tiden. Det är som det engelska "please" och "thank you" i ett ord:

"Kan du skicka saltet, tack?"

Varsågod
Tack!

Kapitel IV. Byggsektorn i Sverige. Rekryteringsvillkor och krav. Lösningar, möjligheter, utmaningar

IV.1 Svårigheter och lösningar relaterat till arbetsmiljön

Jobb inom byggsektorn, när det hänvisas till kvalificerade arbetstillfällen dvs. snickare, rörmokare, elektriker, där behövs det certifikat/betyg, är svårare för invandrare att få utan att göra tre års utbildning och efter det minst 1 650 arbetstimmar med översikt av en handledare. År bara 3 % invandrare som arbetar inom denna sektor.

I husfabriker (mer som industri) behöver du inte någon utbildning men du behöver ha språkkunskaper, eftersom man måste förstå regler, säkerhetsbestämmelse osv.

Problemen är att det är mycket svårt att få ett jobb inom byggsektorn på grund av utbildningssystemet och språkkunskaperna. Sverige har invandrare som kan arbeta inom sektorn men har inte intygen så att de arbetar i den "svarta marknaden" och detta är ett problem på grund av den låga lönen och de tar arbetet från människor med utbildning/certifiering.

I huset fabriken finns det inga problem, men de måste passa in och måste kunna arbeta i ett team men det är lika för alla.

De bör inte vara några problem i det sociala sammanhanget, men måste ha en del anpassning till det svenska samhället. Du måste kunna arbeta i team men också självständigt.

Lösningar

Prova på platser – är en arbetsmarknadsåtgärd som tillkom på initiativ av det Svenska näringslivet i samtal med regeringen.

Därefter har andra centrala organisationer på arbetsmarknaden har ställt sig bakom initiativet, som nu drivs av Arbetsmarknadsstyrelsen. Syftet är att personer med ingen eller liten erfarenhet av den svenska arbetsmarknaden ska få en chans att visa sin kompetens på en arbetsplats. Några av de grupper som är i fokus just nu är personer som nyligen registrerades hos arbetsförmedlingen och nyanlända invandrare. Prova på jobb kan upprätthållas parallellt med kommunala introduktionsprogram och finns i både privat och offentlig sektor, samt i ideella organisationer.

Det tycks finnas en allmän uppfattning bland beslutsfattare att invandrare i Sverige bäst lär sig att tala, läsa och skriva det svenska språket i klassrum finansierat med offentliga medel. Kunskap om institutioner, lagar och seder i livet i Sverige ges också på ett sådant sätt. Det finns dock också en allmän uppfattning att även betydande mängder av resurser har satts i sådana program, och de har inte alltid varit framgångsrikt. Alternativet är att lära sig specifika kunskaper i svenska på en arbetsplats och det finns också offentliga program för att underlätta detta. Utbildning som är mer specialiserade för byggsektorn som innehåller språkutbildning och validering måste vara enklare.

IV.2 Svårigheter och lösningar relaterat till den sociala omgivningen

Kan inte se några problem här - på grund av höga krav på språkkunskaper och utbildning. Och en orsak är också att detta är en värld med nästan bara män och de har inte några vissa problem som kvinnor och städ sektorn har.

Och enligt de människor vi intervjuat kan de inte se några problem. De känner att de har kunskap om samhället och har goda relationer på arbetet och i hemmiljön.

IV.3 Svårigheter och lösningar relaterat till tekniska ord

I speciella arbeten som snickare, rörmokare, elektriker behöver du utbildning och goda språk kunskaper. På en byggnads fabrik kan du få ett jobb utan en utbildning och med begränsade kunskaper i det svenska språket. I byggbranschen, som t.ex. att resa hus - måste man ha bättre kunskaper i språk och dessutom vara bättre utbildade.

Lösningar

Att förenkla sättet att validera utbildningar.

Ha en kortare utbildning för arbetare inom byggnadsfabriker.

www.si.se – Svenska institutet: lära sig svenska utanför Sverige

www.sprakradet.se – Svenska språkrådet

studera.nu – Den officiella hemsidan för att söka högre utbildning i Sverige.

Kapitel V. Städsektorn i Sverige

Rekryteringsvillkor och krav. Lösningar, möjligheter, utmaningar

V.1 Svårigheter och lösningar relaterat till arbetsmiljön

Det beror på var du arbetar i städsektorn hur situationen ser ut. Du måste ha goda språkkunskaper i vissa arbeten, till exempel i städsektorn på sjukhus - för att kunna prata och kommunicera med patienter och anhöriga och så vidare, men du behöver inte ha någon utbildning för det arbetet.

På sjukhuset har de särskilda kurser om hur man rengör när det finns risk för smitta, hur man hanterar föreskrifter mm. Så varje ny anställd får en kurs om detta och men du måste ha språkkunskaper.

Inom den privata sektorn är i allmänhet städning utanför den vanliga arbetstiden, tidig morgon och sen eftermiddag/tidig kväll, ofta är man ensam att genomföra arbetet. Och det finns inget behov av utbildning eller språkkunskaper.

Somliga kvinnorna har inte möjligheten att göra en karriär på grund av brist på nätverk, brist på rådgivare och arbetsschema. Deras utbildning, arbetslivserfarenhet är ofta inte kända, eller har inte validerats av den svenska arbetsgivaren. Den grupp som har en akademisk examen och arbetserfarenhet från sina ursprungliga länder känner sig mycket missnöjda med sina jobb och blir sjuka på grund av detta. Inverkan på hälsan är tydligare för invandrar kvinnor än för invandrar män.

Den privata städsektorn kan se några problem med att många kvinnor arbetar inom städsektorn och de har ansvar för barnen så det finns ibland problem med att vara på jobbet i tid, de stannar hemma när barnen är sjuka, även om deras män är arbetslösa. Även avsaknaden av ett körkort är ett problem för städ sektorn för invandrare, särskilt då kvinnor.

Lösningar

Information om utbildning och validering av befintlig utbildning måste bli mer upplyst.

Om det är möjligt, ändra arbetstiden inom den privata sektorn, så de anställda får mer sociala kontakter i arbetet men också öka värdet på fritiden. Det måste också ske förändringar i attityderna av familjer till kvinnornas roll.

V.2 Svårigheter och lösningar relaterat till social omgivningen

Med arbetstid inom den privata städsektorn har många problem med att vara en verklig medborgare och vara delaktiga i samhället. De har inte möjlighet att delta i aktiviteter, de lär sig inte språket eller glömmer de det språk om de har lärt sig eftersom de använder modersmålet i familjen. De trivs inte på arbetet eftersom de känner sig ensamma eller över kvalificerade.

De har problem med familj/barn och har inga vänner på grund av arbetstiden
Även transporten till arbetet kan orsaka problem på grund av arbetstiden, tidiga morgnar och sena kvällar.

Många städare har lågt självförtroende och självkänsla, ilska och hopplöshet, rädsla för förändring, de vill förändras, men är rädda och ibland har de inte kunskapen om hur de kan göra förändringar

Allt detta faktorer tillsammans påverkar hälsan och sjukskrivningar ökar i detta område

.

Lösningar

Ändra arbetstid inom den privata sektorn. Försök att ändra så att kvinnorna inte arbetar ensamma. När vi intervjuade städsektorn på sjukhuset såg de inte samma problem och en av anledningarna är att de arbetar i team, har arbetstider som passar transportsystemet och barnomsorgen. De har sociala kontakter och ökar sina språkkunskaper.

V.3 Svårigheter och lösningar relaterat till tekniska ord

Om du arbetar med städning på ett kontor är det inga problem med språket eftersom du inte behöver prata med människor, om du gör städningen när kontoret är stängt. När det gäller tekniska termer får du en introduktion för ditt städområde, med hjälp av "kroppsspråk" eller på engelska/svenska.

Lösningar

Det finns ett behov för en kortare särskild utbildning för vokabulär inom denna bransch
Den privata sektorn skulle kunna samarbeta med sjukhuset med gemensam utbildning.

.

Vilka faktorer/barriärer skulle kunna förklara varför invandrare inte få jobb?

- Diskriminering av arbetsgivare
- Brist på relevant erfarenhet
- Otillräcklig kunskap om systemet och kulturen
- Inga nätverk
- Modersmåls svårigheter

Denna typ av hinder kan delas in i flera kategorier:

1. ructural (tidigare arbete och erfarenheter, vägledning och utbildning, inklusive tillhandahållande och finansiering av vägledning och kollektivtrafiken, attityder och praxis för arbetsgivare, diskriminering, rasism, åldersdiskriminering mot både unga och gamla, sexism);
2. Situationsanpassat (liten arbetslivserfarenhet, dålig psykisk och/eller fysiska hälsa, fysiska handikapp, utvecklingsstörning, attityder av familjer till kvinnors roll, låg eller obefintlig utbildning, kvalifikationer som inte redovisas, låg läskunnighet och/eller innumeracy, ekonomiska svårigheter, Tillgången till illegala eller icke-formellt arbete, några positiva förebilder, familjens stöd, orealistiska familj förväntningar, svåra familjesituationer, brist på information om utbildning, vägledning eller arbetsmarknaden, dålig kunskap om

språket, osäker rättslig status, juridisk status som förhindrar tillgång till utbildning);

3. Dispositional (lågt självförtroende och självkänsla, acceptans av negativa stereotyper om sig själva, ilska och hopplöshet, rädsla för förändring) Gamla invandrare har en annan situation i ett nytt land än

vad yngre invandrare, t.ex. när det gäller rörlighet, flexibilitet, erfarenhet och behöver vård.

V.4 Ett sista visdomsord

Även om integrationen pekar på ett samhälle där enskilda personer inte är segregerade från varandra utan i kontakt med varandra, där individerna inte tvingas ge upp sitt första språk och kultur, men är tillåtna och även i praktiken kunna behålla dessa, men samtidigt vara aktiva i kontakten med majoritetsbefolkningen. Ett integrerat samhälle kan således definieras som ett samhälle där det är möjligt för individer i alla grupper i samhället att både ha tillgång till och vara aktivt engagerade i alla offentliga och privata verksamheter och tjänster. Det är förmodligen också ett samhälle som präglas av öppenhet, tolerans och delaktighet för alla grupper i så många aktiviteter som möjligt och där fenomen som diskriminering, rasism och främlingsfientlighet är ovanliga och accepteras inte.

www.jobbsinstockholm.com – Jobb i Stockholm
www.thelocal.se – Sökmotor för jobb
www.monster.com – Monster Sökmotor för jobb
www.stepstone.se – StepStone – Sökmotor för jobb
www.jobbtorget.se - Sökmotor för jobb
www.blatteformedlingen.se/- Sökmotor för jobb
www.bizbook.se/ - sökmotor för företagare
www.gulasidorna.eniro.se/ - sökmotor för arbete, företag, kommuner, sjukvård osv.

Tack till alla projekt partners som bidrog till denna Guide speciellt:

Aleksandra Sikorska (VHS)
Ingmarie Rohdin (Folkuniversitetet)
Karin Kronika (BEST)
Raluca Mitra (CFR)
And
Ali Sayin (ADLEV)
Marcin Jazwicz (AHE)
Bernadette Morand Aymon (SVE)

All information om projektet finns på: www.ccee.fr

